

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra ruského jazyka a literatury

Turistický potenciál památek UNESCO v Portugalsku

Bakalářská práce

Autor: Petra Nohavová
Studijní program: Cizí jazyky pro cestovní ruch – anglický jazyk
Cizí jazyky pro cestovní ruch – ruský jazyk
Vedoucí práce: Ing. Daniela Mandřáková
Oponent práce: PaedDr. Zdenek Novotný



Zadání bakalářské práce

Autor:	Petra Nohavová
Studium:	P16P0529
Studijní program:	B7310 Filologie
Studijní obor:	Cizí jazyky pro cestovní ruch - anglický jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - ruský jazyk
Název bakalářské práce:	Turistický potenciál památek UNESCO v Portugalsku
Název bakalářské práce AJ:	Tourism potential of UNESCO monuments in Portugal

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zaměřuje na Portugalsko jako turistickou destinaci, a to především na turistický potenciál portugalských památek světového dědictví UNESCO. Teoretická část práce se bude zabývat obecnou charakteristikou státu, geografii, historií, kulturou a turistickými atrakcemi v zemi. Součástí praktické části bude návrh zájezdu po památkách UNESCO v Portugalsku.

SYMINGTON, Martin. Portugalsko, Madeira a Azory. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

BINKOVÁ, Simona. Portugalsko. Praha: Libri, 2004. Stručná historie států. ISBN 80-7277-217-1.

DUNLOP, Fiona. Portugalsko. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

Garantující pracoviště: **Katedra ruského jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta**

Vedoucí práce: Ing. Daniela Mand'áková

Oponent: PaedDr. Zdenek Novotný

Datum zadání závěrečné práce: 19.12.2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce Ing. Daniely Mandákové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne:

Podpis:

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala paní Ing. Daniele Mandřákové za odborné rady při vedení bakalářské práce.

Anotace

NOHAVOVÁ, Petra. *Turistický potenciál památek UNESCO v Portugalsku*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 94 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zaměřuje na Portugalsko jako turistickou destinaci, a to především na turistický potenciál portugalských památek světového dědictví UNESCO. Teoretická část práce se bude zabývat obecnou charakteristikou státu, geografii, historií, kulturou a turistickými atrakcemi v zemi. Součástí praktické části bude návrh zájezdu po památkách UNESCO v Portugalsku.

Klíčová slova: cestovní ruch, Portugalsko, UNESCO.

Annotation

NOHAVOVÁ, Petra. *Tourism potential of UNESCO monuments in Portugal*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2021. 94 pp. Bachelor Degree Thesis.

The bachelor thesis takes aim at Portugal as a tourist destination, primarily at tourism potential of UNESCO World Heritage sites in Portugal. The theoretical part of the thesis contains general characteristics of the Portuguese state, his geography, history, culture and tourist attractions in the country. The practical part of the thesis is focused on the design of a specific tour including UNESCO monuments in Portugal.

Key words: tourism, Portugal, UNESCO.

Obsah

Úvod	10
1 Vymezení pojmů	11
Základní pojmy z oblasti cestovního ruchu	11
Pojmy z oblasti portugalské kultury	12
2 Organizace UNESCO	14
Základní informace.....	14
Památky zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO v Portugalsku.....	15
3 Turistický potenciál	16
4 Obecná charakteristika Portugalska.....	17
Základní údaje	17
Poloha	17
Reliéf	18
Tradiční produkty Portugalska	18
5 Regiony Portugalska s památkami UNESCO.....	19
6 Region Norte	21
UNESCO: Historické centrum města Porto, most Luíze I. a klášter Serra do Pilar	22
UNESCO: Vinařská oblast Alto Douro.....	25
UNESCO: Historické centrum Guimarães.....	26
UNESCO: Svatyně Bom Jesus do Monte.....	28
UNESCO: Skalní malby v údolí Côa a Siega Verde	30
7 Region Centro (střední region).....	33
UNESCO: Univerzita Coimbra – Alta a Sofia	35
UNESCO: Klášter Batalha.....	38
UNESCO: Klášter Alcobaça	39
UNESCO: Klášter Řádu Kristova v Tomaru	40
8 Region Alentejo	42
UNESCO: Historické centrum Évora	43
UNESCO: Město Elvas a jeho opevnění.....	45
9 Metropolitní oblast Lisabon	47
UNESCO: Klášter Jeronimitů a Belémská věž v Lisabonu	49
UNESCO: Královská budova Mafra.....	52

UNESCO: Kulturní krajina Sintra.....	54
10 Souostroví Madeira.....	57
UNESCO: Vavřínové lesy na Madeiře (Laurisilva).....	59
11 Azorské ostrovy.....	60
UNESCO: Angra do Heroísmo.....	61
UNESCO: Vinice na ostrově Pico	63
12 Region Algarve	64
13 Současný stav cestovního ruchu v Portugalsku	65
14 Konkrétní návrh zájezdu po památkách zapsaných na seznam světového dědictví UNESCO v Portugalsku.....	66
Den 1. (26. 9. 2021).....	67
Den 2. (27.9.2021).....	68
3. den (28. 9. 2021)	69
Den 4. (29. 9. 2021).....	71
Den 5. (30. 9. 2021).....	72
Den 6. (1. 10. 2021).....	73
Den 7. (2. 10. 2021).....	74
Den 8. (3. 10. 2021).....	76
Den 9. (4. 10. 2021).....	77
Den 10. (5. 10. 2021).....	78
Den 11. (6. 10. 2021).....	80
Den 12. (7. 10. 2021).....	81
Den 13. (8. 10. 2021).....	83
Závěr.....	85
Seznam zdrojů a použité literatury	86
Tištěné zdroje.....	86
Elektronické zdroje.....	87
Filmové zdroje.....	93

Úvod

Cílem této bakalářské práce je představení portugalských památek zapsaných na seznam světového dědictví UNESCO jako turistické destinace a zhodnocení jejich turistického potenciálu. Teoretická část práce se skládá z vymezení pojmů z oblasti cestovního ruchu a z oblasti portugalské kultury, informací o světové organizaci UNESCO, popisu metody zhodnocení turistického potenciálu, a následně k vymezení Portugalska jako turistické destinace. Jelikož v Portugalsku velice záleží na tom, v jakém regionu se turistická destinace nachází, jaká je její dostupnost z velkých turistických center, a zda je destinace dobře dostupná veřejnou dopravou, je turistický potenciál portugalských památek UNESCO zhodnocen na úrovni regionů. Pro každý region je vyčleněna kapitola, ve které se nejprve zhodnotí celkový turistický potenciál daného regionu, zaměřený na památky UNESCO, a poté v podkapitolách následuje popis jednotlivých památek UNESCO, které se v tom každém kraji nacházejí. V praktické části byl následně vytvořen podrobný 13denní konkrétní návrh zájezdu, ve kterém byly navštíveny téměř všechny památky UNESCO nacházející se na pevninském Portugalsku. Tato část nabízí podrobný itinerář, denní a celkovou kalkulaci celého zájezdu a praktické rady a tipy pro cestování po Portugalsku.

Autorka práce má k Portugalsku velice blízký a vřelý vztah, a z tohoto důvodu si také téma své práce vybrala. Ačkoliv v Portugalsku strávila pouze devět měsíců svého života, během kterého tam také studovala, a to cestovní ruch a hudbu, portugalská kultura ji velice ovlivnila. Procestovala tuto zemi velice pečlivě, naučila se portugalský jazyk a poznala mnoho místních zvyků a tradic.

1 Vymezení pojmů

Základní pojmy z oblasti cestovního ruchu

Turista je druh návštěvníka, který cestuje mimo své místo bydliště a alespoň jednu noc stráví v některém ubytovacím zařízení.

Návštěvník je osoba, která cestuje mimo své bydliště na méně než 12 měsíců. Pokud alespoň jednou přenocuje mimo svůj domov, nazývá se turista, a pokud je to návštěvník bez přenocování, nazývá se výletník.

Domáci cestovní ruch je druh cestovního ruchu, při kterém osoba cestuje pouze uvnitř země, jejíž je rezidentem (osoba mající portugalské občanství cestuje uvnitř Portugalska).^[1]

Zahraniční (výjezdový) cestovní ruch je druh cestovního ruchu, při kterém osoba cestuje mimo zemi, jejíž je rezidentem (osoba mající portugalské občanství cestuje mimo Portugalsko).^[2]

Kulturně-poznávací cestovní ruch je jedna z forem cestovního ruchu s motivací vzdělání, a to převážně v oblasti historie a kultury spojené s navštívenou destinací. Ve většině případů se jedná o místa historického rázu (hrady a zámky), kulturní krajiny či vzdělávací centra (muzea).^[3]

Ekoturismus je podle Výkladového slovníku cestovního ruchu (Pásková, Zelenka, 2012) definován jako „forma cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni využitím chráněných výtvarů přírody, ..., tak, aby nebyly cestovním ruchem narušovány.“^[4] Mezi tyto chráněné výtvary přírody se řadí například přírodní rezervace, národní parky, kulturní památky a další přírodní atraktivity.

¹ Český statistický úřad | ČSÚ. Základní pojmy a definice. [online]. Copyright ©G [cit. 04.05.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20557193/921108m.pdf/b6571837-6a2e-4138-912c-59da6de43de4?version=1.0>

² Tamtéž

³ Evropský sociální fond v ČR. Management kulturního cestovního ruchu. [online]. Copyright © [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/getfile10_1.pdf

⁴ ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Linde Praha, 2012. s. 135. ISBN 978-80-7201-880-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1f151990-68b3-11e6-a9cc-005056825209>

Pojmy z oblasti portugalské kultury

Azulejos (z arabského *al-zulaycha* = vyleštěný kamínek) je výraz pro barevné malované keramické kachličky čtvercového tvaru, tradičně modro-bílé, které jsou tradičně rozmístěné ve větším počtu vedle sebe a dohromady tvoří jednotný obraz nebo vzor. Je to jeden z nejtypičtějších dekorativních prvků portugalské architektury a tyto azulejos můžeme najít nejen uvnitř budov různého typu (nádražní budovy, kostely, muzea, paláce), ale najdeme je také na fasádách obytných domů. Azulejos totiž kromě dekorativního účelu slouží také proti vlhkosti z vnější strany domů, proto je v současné době velice hojně využíváno.



Obrázek 1: Azulejos v nádražní budově São Bento v Portu. ^[5]

Manuelský sloh je umělecký sloh, který vznikl během vlády krále Manuela I. (1495–1521), specifický především pro portugalskou architekturu. Je kombinací pozdně gotického a renesančního stylu s použitím orientálních prvků. Typické jsou pro něj velice zdobné motivy spojené s mořem, jako například lana nebo mořští živočichové a architektonické prvky, jako gotické lomené oblouky, všudypřítomné sloupky a honosné

⁵ O Fantasma da Estação de São Bento no Porto. Portal de Portugal [online]. Copyright © Copyright 2019 [cit. 22.04.2021]. Dostupné z: <https://portaldeportugal.com/fantasma-estacao-sao-bento/>

vstupní portály. Mezi dvě nejznámější manuelské stavby je bezpochyby Klášter jeronymitů a Belémská věž v Lisabonu. ^[6]

Fado je tradiční portugalská hudba, připomínající blues, s tradičně velice melancholickými texty písní, které jsou velice procítěně interpretovány. K fadu jsou většinou potřeba tři lidé – jeden zpěvák, jeden hráč na klasickou portugalskou dvanáctistrunnou kytaru nazývanou se guitarra, která svým tvarem připomíná mandolínu, a jeden hráč na kytaru klasickou. Portugalci dělí fado na dvě skupiny – fado z Lisabonu, které je tradičně zpíváno ženami, a fado z Coimby, které je více smutné a interpretují ho spíše muži. Hudba fado je zapsaná na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO.



Obrázek 2: Portugalská guitarra typická pro fado. ^[7]

⁶ KVAPILOVÁ-PILZOVÁ, Jarmila, SITTA, Miroslav, ŠTĚPÁNEK, Pavel a LUDVÍK, Marcel. Portugalsko. Praha: Olympia, 1989. s. 27. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:9f6e83c0-c838-11e2-ada5-005056825209>

⁷ Guitarra Portuguesa Coimbra Portuguese Guitar (Coimbra model) - Porto Guitarra. Porto Guitarra [online]. Copyright © 2014 [cit. 04.05.2021]. Dostupné z: <https://portoguitarra.com/en/produtos/guitarra-portuguesa-de-coimbra/>

2 Organizace UNESCO

Základní informace

Název organizace UNESCO je zkratkou anglického sousloví *the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*, což v českém jazyce značí Organizaci Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu. Tato celosvětová organizace sídlí v Paříži a je přičleněná k mezinárodní organizaci OSN (Organizace spojených národů). Organizace UNESCO vznikla oficiálně 16. listopadu 1945 při podpisu Ústavy neboli Úmluvy UNESCO a jejím původním cílem byla hlavně snaha o udržení míru po druhé světové válce a rozvoj mezinárodní spolupráce v oblasti vědy a kultury.

Na základě obav o zánik kulturního dědictví z příčin rozkladu či sociálních a ekonomických podmínek byl při generální konferenci UNESCO v roce 1972 v Paříži přijat jeden z nejdůležitějších dokumentů – Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. „Jejím smyslem je upravit péči o přírodní a kulturní památky jednotlivých zemí a napomáhat identifikaci, ochraně, obnově a prezentaci nejvýznamnějších světových památek. Na základě této úmluvy se vytváří Seznam světového dědictví, do něhož jsou zapisovány památky s mimořádnými univerzálními hodnotami.“^[8]

V současné době má organizace UNESCO 193 členů a 11 přidružených členů a k roku 2021 je evidováno celkem 1121 přírodních, kulturních a smíšených (kombinace obojího) památek zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO.^{[9][10]}

Portugalsko je členem organizace UNESCO od roku 1980 a k roku 2021 se v Portugalsku nachází celkem 17 památek, které jsou zapsány na seznam UNESCO, z nichž je pouze jedna památkou přírodní (Vavřínový les na ostrově Madeira), ostatní jsou klasifikované jako kulturní.

⁸ NPÚ | Mezinárodní dokumenty – Úmluva a UNESCO [online]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/mezinarodni-dokumenty>

⁹ UNESCO World Heritage Centre - World Heritage List Statistics. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © UNESCO World Heritage Centre 1992. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/stat/>

¹⁰ OSN Česká republika – Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO [online]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-ochrane-svetoveho-kulturniho-a-prirodnihodeditvi-unesco.pdf>

Památky zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO v Portugalsku

- Porto: Historické centrum, most Luíze I. a klášter Serra do Pilar (1996)
- Údolí řeky Côa: Skalní malby (1998, v roce 2010 připsáno údolí Siega Verde ve Španělsku)
- Vinařská oblast Alto Douro (2001)
- Guimarães: Historické centrum (2001)
- Braga: Svatyně Bom Jesus do Monte (2019)
- Univerzita Coimbra – Alta a Sofia (2013)
- Klášter Batalha (1983)
- Klášter Řádu Kristova v Tomaru (1983)
- Klášter Alcobaça (1989)
- Sintra: kulturní krajina (1995)
- Královská budova ve městě Mafra (2019)
- Lisabon: Klášter Jeronymitů a Belémská věž (1983)
- Évora: Historické centrum (1986)
- Elvas: Město a opevnění (2012)
- ostrov Terceira: město Angra do Heroísmo (1983)
- ostrov Pico: vinařská kulturní oblast (2004)
- ostrov Madeira: Vavřínový les (1999)

3 Turistický potenciál

Samotný termín turistický potenciál (neboli potenciál cestovního ruchu) je ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu definován následovně: „Potenciál cestovního ruchu je souhrnná hodnota všech předpokladů cestovního ruchu, oceněných na základě bodovací škály, snížená o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu.“ (zdroj Pásková, Zelenka) Pro měření a hodnocení zmíněných hodnot předpokladů cestovního ruchu existuje mnoho různých metod a způsobů a neexistuje žádný jednotný systém. Známými autory metod pro zhodnocení turistického potenciálu cestovního ruchu jsou například RNDr. Jan Bína a jeho metoda bodování destinace nebo RNDr. Peter Mariot.

Pro zhodnocení turistického potenciálu památek UNESCO v Portugalsku byla vybrána metoda Petera Mariota. RNDr. Peter Mariot byl slovenský geograf, který ve své publikaci *Zeměpis cestovního ruchu* (vydané v roce 1992) podrobně popsal svou funkčně-chronologickou metodu, která zhodnocuje a zkoumá způsobilost dané lokality pro rozvoj cestovního ruchu podle následujících tří hlavních předpokladů: lokalizační, selektivní a realizační. Lokalizační předpoklady v sobě dále zahrnují přírodní a kulturně-správní předpoklady, selektivní předpoklady klasifikujeme podle urbanizačních, demografických a sociálních předpokladů a realizační předpoklady se hodnotí na základě komunikačních předpokladů a materiálně-technické základně.^[11]

¹¹ MARIOT, Peter a MÜLLEROVÁ, Veronika. *Zeměpis cestovního ruchu: učeb.podle dosavadních učeb.osnov pro stř.hotelové školy a pomaturitní stud. : Obor Cestovní ruch*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. ISBN 80-04-25965-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:23ed5ea0-0c85-11e4-90aa-005056825209>

4 Obecná charakteristika Portugalska

Základní údaje

Oficiální název:	Portugalská republika (República Portuguesa)
Rozloha:	92 225 km ² (včetně autonomních území) ^[12]
Počet obyvatel:	10 295 909 osob ^[13] (údaj z roku 2019)
Hustota obyvatel:	111,5 osob/km ² ^[14]
Úřední jazyk:	portugalština
Státní zřízení:	Parlamentní republika
Hlava státu:	Marcelo Rebelo de Sousa (od 9. března 2016)
Správní členění	18 distriktů a 2 autonomní území
Měna:	euro (od roku 1999)
Hlavní město:	Lisabon (Lisboa) - 508,368 obyvatel ^[15]
Další významná města:	Porto, Amadora, Braga, Setúbal, Queuz, Coimbra
Členství v mezinárodních organizacích:	EU (1986), OSN (1955), NATO (1949), OECD (1960), WTO (1962)

Poloha

Portugalsko neboli Portugalská republika je nejzápadnějším přímořským státem ležícím na Pyrenejském poloostrově – zabírá přibližně jeho jednu šestinu. Ze západní a jižní části je Portugalsko omýváno Atlantským oceánem, v celkové délce 832 km. Pevninské území státu sousedí severně a východně se Španělskem s celkovou hranicí 1 224 km.

¹² PORDATA – *Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa* [online]. [cit. 2021-02-26] Dostupné z: <https://www.pordata.pt/DB/Municípios/Ambiente+de+Consulta/Tabela>

¹³ *Statistics Portugal – Web Portal*. [online]. Copyright © Instituto Nacional de Estatísticas. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_indicadores&contecto=pi&indOcorrCod=0008273&selTab=tab0

¹⁴ PORDATA - *Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/DB/Municípios/Ambiente+de+Consulta/Tabela>

¹⁵ PORDATA – *Quadro Resumo. PORDATA – Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/Municípios/Quadro+Resumo/Lisboa-252426>

Součástí Portugalské republiky jsou také dvě autonomní oblasti – souostroví Madeira a souostroví Azory, obě ležící v Atlantském oceánu.

Reliéf

Navzdory faktu, že rozloha České republiky je pouze o 17 % menší nežli rozloha Portugalska, z hlediska rozmanitosti krajiny nabízí Portugalsko velké množství přírodních parků a horských hřebenů, několik set kilometrů dlouhé písčité pláže, impozantní nížinné oblasti kolem řek, nebo například neobyčejnou přírodu na ostrovech uprostřed atlantského oceánu.

Nejvyšším vrcholem portugalské republiky je sopka Ponta do Pico (2 350 m. n. m.), která se nachází v azorském souostroví na ostrově Pico. Nejvyšší horou pevninského Portugalska je hora Torre (1 993 m. n. m.), která se nachází v pohoří Serra da Estrela.

Tradiční produkty Portugalska

Portugalsko je známé pro svou zemědělskou činnost, hlavně pro pěstování oliv, mandlí, pšenice a kukuřice. Nejdůležitější plodinou pro Portugalsko je vinná réva, z níž se vyrábí kromě klasického stolního vína i vynikající a slavné portské víno z oblasti Douro, čemuž se blíže věnuje podkapitola 6.2 UNESCO: Vinařská oblast Alto Douro. Dalším věhlasně známým portugalským produktem je korek. V Portugalsku se nachází více než třetina celkového počtu korkových dubů na světě a ročně se zde vyrobí desítky milionů zátek. V obchodech se suvenýry po celém Portugalsku lze najít také další výrobky z korku, jako jsou například tašky, boty, peněženky nebo šperky.

K tradičním portugalským pokrmům patří bezesporu sušená treska, naložená do soli, která se nazývá bacalhau, kterou lze koupit v každém portugalském obchodě. Portugalci tvrdí, že existuje více než 200 druhů receptů, jak tuto tresku zpracovat a žádná portugalská oslava se bez bacalhau neobejde. Je to také jeden z tradičních pokrmů, který Portugalci připravují ke štědrovečerní večeři.

5 Regiony Portugalska s památkami UNESCO

Jelikož turistický potenciál jednotlivých míst zapsaných na seznamu světového dědictví památek UNESCO závisí převážně na tom, v jakém regionu se nachází, je jejich turistický potenciál zhodnocen právě na úrovni regionů.

Regiony Portugalska jsou v této práci rozděleny podle evropského systému klasifikace území – NUTS II (Nomenclature of Territorial Units for Statistics), který rozděluje Portugalsko na následujících sedm regionů: ^[16]

- Norte
- Centro
- Metropolitní oblast Lisabon
- Alentejo
- Algarve
- Autonomní území Azory
- Autonomní území Madeira

Protože region Algarve jako jediný neobsahuje žádnou památku zapsanou na seznamu světového dědictví UNESCO, ale je to velice důležitý region pro cestovní ruch v Portugalsku, bude popsán stručněji než ostatní regiony.

¹⁶ PORDATA - *What are NUTS?*. PORDATA - *Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/en/What+are+NUTS>



Obrázek 3: Regiony Portugalska podle systému NUTS II. ^[17]

¹⁷ *Regiões de Portugal. dirPortugal - dados e informações de Portugal em 2021* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.dirportugal.com/regioes-de-portugal/>

6 Region Norte

Region Norte (v překladu sever) je třetím největším regionem Portugalska. Na severu a na východě hraničí se Španělskem, ze západu je omýván Atlantským oceánem a na jihu sousedí s regionem Centro a jejich přirozenou hranicí je řeka Douro. Administrativním a obchodním centrem regionu je město Porto, které je současně také nejoblíbenější turistickou destinací regionu. Pro turisty je zajímavé převážně svými historickými památkami, krásnými panoramaty, a samozřejmě výrobou portského vína, jehož stopy naleznou turisté snad na každém rohu. Portské víno spojuje také další památku UNESCO – vinařskou oblast Alto Douro se svými malebnými terasovitými vinicemi. Mezi další nejnavštěvovanější místa regionu patří město Braga a jeho úchvatná svatyně Bom Jesus do Monde, zapsána na seznam světového kulturního dědictví UNESCO, a, v neposlední řadě, město Guimarães, jehož historické středověké centrum je na seznam světového dědictví UNESCO také zapsáno.

Celý region má velice rozmanitý reliéf. Kolem řek Minho a Douro se rozprostírají úrodné nížiny, na kterých se hojně pěstuje vinná réva. Směrem na východ se povrch regionu mění na drsnější hornatý s méně úrodnou půdou, ale přesto pro turisty velice lákavý – přímo u španělských hranic se nacházejí dva přírodní parky s původními kamennými vesničkami, které jsou velice vhodné pro pěší túry.

Region Norte je z hlediska ekonomiky a průmyslu zaostalejší. Ačkoliv se považuje za spíše venkovskou oblast, ročně ho navštíví v průměru 5,5 milionů místních i zahraničních turistů. Ti sem jezdí převážně za kulturně-poznávacím, přírodním, rekreačním a venkovským cestovním ruchem. ^[18]

Lidé ze severu Portugalska jsou velice vřelí a společenští. Mají velice rádi oslavy všeho druhu a na jejich oslavách nikdy nechybí několik lahví výtečného vína a bohatě prostřené stoly plné místních specialit. Ve větších městech není pro turisty problémem se dorozumět anglicky. Obyvatelé žijící východně od Porta v odlehlějších částech regionu mají ve většině případů pouze základní vzdělání a jsou to vesměs prostí lidé, ale

¹⁸ *Estatísticas | Hóspedes 2010-2020. travelBI by Turismo de Portugal.* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/en-us/Pages/PowerBI/guests.aspx>

o to více jsou veselí, pohostinní a přívětiví vůči cizincům. Portugalština ze severního regionu se paradoxně považuje za tu nejvybranější.

Nejhůře rozvinutým typem dopravy v severním regionu je doprava železniční. Centrem pro železniční dopravu je město Porto, ze kterého je možné se velice rychle dostat do bližších větších měst severu, jako jsou například města Braga a Guimarães, ale už nepokračují do měst odlehlejších, jako je například město Bragança (železniční doprava do města Bragança byla zrušena v 90. letech 20. století).

Silniční síť v regionu Norte je ve většině případů ve velmi dobrém stavu. Do větších měst jsou cesty bezproblémové, je zde vybudováno několik vysokorychlostních silnic. Avšak do menších měst, a to hlavně ve střední části regionu Norte, vedou velice nebezpečné, klikaté, nepřehledné a velice úzké silnice. Navzdory tomuto faktu jsou řidiči z těchto oblastí velice obezřetní a nehodovost je v těchto místech nízká. Turistům se doporučuje do těchto míst raději vozidlem necestovat, ačkoliv se z těchto typických úzkých silnic mohou naskytnout nevídané výhledy na místní kopcovitou krajinu.

V regionu se nachází mezinárodní letiště ve městě Porto, a kromě něho také několik dalších lokálních letišť, které nabízejí lety pouze mezi portugalskými městy.^{[19][20][21]}

UNESCO: Historické centrum města Porto, most Luíze I. a klášter Serra do Pilar

Město Porto, rozprostírající se na severním břehu řeky Douro je centrem celého regionu Norte a s přibližně 215 000 obyvateli se jedná o druhé nejlidnatější město v zemi.

¹⁹ *Doprava a cestování v Portugalsku* | Cestujlevne.com. Cestuj levně tam, kam tě srdce táhne – Cestujlevne.com [online]. Copyright © Cestujlevne.com. [cit. 2021-03-04] Dostupné z: <https://www.cestujlevne.com/pruvodce/portugalsko/doprava>

²⁰ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

²¹ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

Navzdory tak velkému počtu obyvatel je však rozloha města pouhých 42 km² a z tohoto důvodu je hustota zalidnění města přes neuvěřitelných 5,200 obyvatel/km².^[22]

Porto leží na severním břehu řeky Douro a hned na druhém břehu sousedí s městem Vila Nova de Gaia, se kterým spolupracuje již od 17. století. V té době se totiž z Porta začalo vyvážet portské víno, které se sklízí ve vinařské oblasti Alto Douro, odkud se převáží po řece Douro do vinných sklepů ve Vila Nova de Gaia, kde se skladují. V současnosti zde sídlí desítky vinařských společností a konají se tu různé vinné festivaly a prohlídky místních sklepů s možností ochutnávky pravého portského vína.

Z Porta do města Vila Nova de Gaia vede nejznámější most Ponte de D. Luís I. (most krále Ludvíka I.). Tento dvoupatrový most nechal postavit král Luís I. (Ludvík I.) podle návrhu německého inženýra Theóphila Seyrige, který byl kolega Gustava Eiffela. Most byl slavnostně otevřen v roce 1888 a v současné době ve vrchním patře jezdí linka metra a také je určen pro pěší a spodní patro je určen pro silniční dopravu. Most se později stal ikonickou stavbou Porta.

Nad mostem Luíse I. se tyčí Mosteiro Serra do Pilar (klášter Serra do Pilar), renesanční klášter ze 16. století. Zaujme svým rotundovým půdorysem a kamenným vchodovým portálem zdobený čtyřmi sloupy. Dominantou celého kláštera je kulatá kaple s honosnými vyřezávanými oltáři se zlatým zdobením a díky vnitřní kopuli je v kapli výborná atmosféra, díky které se zde pravidelně pořádají koncerty. Ke klášteru chodí turisté také kvůli fascinujícímu výhledu, který se jim odsud naskýtá přímo na most Luíse I. a na krásné panorama celého města Porto.

Na druhé straně mostu Luíse I. se nachází čtvrť Ribeira. Tato historická čtvrť vede podél břehu řeky Douro a nabízí nespočet malebných úzkých uliček a podloubí s typickými úzkými vícepatrovými domky s barevnou či kachličkovou fasádou. Tyto domky dávají celé čtvrti unikátní atmosféru – kromě restaurací, barů a kaváren, které jsou na každém kroku, je zde také k vidění všudypřítomné pověšené prádlo místních obyvatel, které dodávají uličkám vůni čistoty.

²² PORDATA - Quadro Resumo. PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/Municipios/Quadro+Resumo/Porto-252585>

Kromě typických uliček je se ve čtvrti Ribeira nachází mnoho významných budov. Turisté, kteří do Porta cestují vlakem, ihned po příjezdu spatří budovu nádraží Estação de São Bento z roku 1916, uvnitř které je k vidění nádražní hala zdobená azulejos ze 30. let 20. století vyjevující významné historické bitvy.

O několik kroků dále od nádraží São Bento se tyčí věž barokního kostela Igreja dos Clérigos – Torre dos Clérigos, která je nejfotografovanější památkou města, a to převážně z toho důvodu, že je v Portu vidět odkudkoliv.

O pár ulic dále se nachází impozantní katedrála Sé, na jejímž vršku se nachází dvě velké zvonice Tato katedrála byla postavena ze žuly ve 12. století v románském stylu, ale při její kompletní přestavbě v 17. století původní románské prvky vymizely. Uvnitř se nachází honosný barokní oltář velice bohatě zdobený zlatem a obklopený malbami s biblickými motivy.

Další úchvatnou stavbou čtvrti Ribeira je gotický kostel svatého Františka (Igreja de São Francisco), který byl postaven ve 14. století. Pozornost upoutá především její velice zdobný barokní interiér ze 17. století plný přírodních motivů a téměř vše je zde vyřezáno ze dřeva a následně pozlaceno, což vyvolává velkolepý dojem. Církev po této úpravě interiéru rozhodla, že se v kostele nebudou konat žádné bohoslužby, což přetrvává dodnes.

Zmíněná historická čtvrť Ribeira, most Luíse I. a klášter Serra do Pilar byly společně zapsány v roce 1996 na seznam památek světového dědictví UNESCO.

Město se snaží zachovat si svůj historický půvab, ale čím více se zvyšuje počet návštěvníků, tím více se město snaží stavět nové budovy, které mohou tu typickou atmosféru města narušit. V současné době je v Portu velkým trendem pronajímat místní byty k ubytování turistů (a to především přes webovou službu Airbnb), což vede k vystěhování původních obyvatelů samými majiteli bytů a tím také k nedostupnosti bytů pro místní. ^[23] Úřady města Porto chtějí takovým případům zamezit a snaží se

²³ *New Rules For Airbnb in Porto* | Portugal Property Guides. Property Guides - Overseas Property Buying Resource [online]. Copyright © Copyright 2021 Property Guides. All Rights Reserved. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://www.propertyguides.com/portugal/news/new-rules-come-in-around-airbnb-rentals/>

pečlivě kontrolovat veškerá ubytovací zařízení sloužící ke krátkodobým nájům.

[24][25][26][27][28]

UNESCO: Vinařská oblast Alto Douro

Řeka Douro protéká nejen Portugalskem, ale z větší části Španělskem, kde také pramení (konkrétně v pohoří Picos de Urbión). Z celkové délky 897 km protéká samotným Portugalskem jen 213 km, a to pouze severním regionem, a dalších 112 km tvoří část přirozené hranice mezi Španělskem a Portugalskem. Ve městě Porto se poté vlévá do Atlantského oceánu.

Oblast Alto Douro je jednou z nejznámějších vinařských oblastí Portugalska a jednoznačně jednou z nejpůsobivějších vinařských oblastí na světě. Tyto uměle vytvořené terasovité vinice lemují řeku Douro převážně na strmých svazích na ploše 246 km² a v délce 100 km. Víno se v této oblasti pěstuje již přes 2000 let, a díky věhlasu, které v 18. století oblast získala pro pěstování hroznů, které se používaly na výrobu portského vína, byla oblast 10. září 1756 oficiálně vymezena pro produkci portského vína. Tímto datem se celá vinná oblast Douro stala nejstarší vinařskou oblastí s vymezenou produkcí a třetím nejstarším vinným regionem na světě, hned za oblastí Tokaj v Maďarsku a Chianti v Itálii.

Přestože je oblast chráněna od nepříznivého podnebí, proudícího od atlantského oceánu, pohořím Serra do Marão, panují zde drsné klimatické podmínky. Střídají se tu teplotně velice rozdílná období – během léta tu teploty dosahují až 45 °C, a naopak v zimních měsících tu nikoho nepřekvapí mrazy a sněhové přeháňky.

²⁴ *Historic Centre of Oporto, Luiz I Bridge and Monastery of Serra do Pilar - UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © M. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/755/>

²⁵ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. s. 482,483. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:59581c60-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

²⁶ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

²⁷ VISIT PORTUGAL. *Mosteiro da Serra do Pilar* | www.visitportugal.com. [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/content/mosteiro-da-serra-do-pilar>

²⁸ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

Administrativním centrem celé vinařské oblasti je město Peso da Régua, které hrálo důležitou roli ve výrobě portského vína po staletí. Sídli zde také Institut pro portské víno (oficiálním názvem Instituto do Vinho do Porto), který byl založen v roce 1933 jako veřejná instituce, která zodpovídá za certifikaci portského vína a kontroluje kvalitu vín těch, která chtějí mít oficiální označení *Vinho do Porto*.

Turisté si mohou celou tuto půvabnou oblast prohlédnout nejlépe vlakem. Na trati mezi městy Porto a Pocinho vede v délce přibližně 100 kilometrů úsek vedoucí právě kolem řeky Douro a celé vinařské oblasti. Kromě vlaku je možné si Alto Douro vychutnat také na takzvaných rabelos – lodích, které v historii sloužily k přepravě sudů s portským vínem po řece Douro mezi vinicemi a skladišti ve Vile Nova de Gaia. Dnes se tyto lodě používají právě pro turisty a jsou velice oblíbené.

V oblasti se nachází nespočet vinařství a takzvaných quintas (venkovských vil), které lákají turisty k degustaci místního výtečného vína s výhledem na překrásné terasovité vesnice. Pro návštěvu oblasti Alto Douro je ideálním měsícem září, kdy začíná vinobraní (portugalsky vindima) a s ním také doba slavností a oslav vína. Turisté zde, mimo jiné, mohou vidět také tradiční šlapání hroznů ve velkých žulových nádržích, které je pro výrobu portského vína nezbytné a dává tím vínu zvláštní kvalitu.

Celá vinařská oblast Alto Douro byla v roce 2001 zapsána na seznam světového dědictví UNESCO. ^{[29][30][31][32][33][34]}

UNESCO: Historické centrum Guimarães

²⁹ Potřeby pro vína.cz | *V čem je tak proslulé portské víno*. (článek, 2015) [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.potreby-pro-vina.cz/v-čem-je-tak-proslule-portske-vino-vyberte-si-pouze-kvalitni-portske!-a-30.html>

³⁰ *Alto Douro Wine Region – UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1046/>

³¹ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

³² SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

³³ *Putování za vínem: Porto, Douro* — Česká televize. [online]. Copyright © Česká televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1053034673-putovani-za-vinem-ii/203327273180011-porto-douro>

³⁴ JOHNSON, Hugh. *Příběh vína*. Praha: Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391-063-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:9a056190-85cb-11e9-852b-005056827e51>

Město Guimarães se nachází ve stejnojmenné přibližně 55 kilometrů severovýchodně od města Porto. Bylo založeno již ve 4. století, ale do portugalské historie se zapsalo až o něco později, kdy se o něm mluví především jako o místě, kde se formovala historie Portugalska a kde se zrodil portugalský národ (což také dosvědčuje nápis na městské bráně „Aqui Nasceu Portugal“, což v překladu znamená „Zde se zrodilo Portugalsko“).

Podle pověsti se zde roku 1109 narodil Alfonso Henriques (Alfons I. Portugalský) – portugalský král, který se za krále prohlásil sám v roce 1139 po vyhrané bitvě u Ourique, ve které porazil Maury, čímž také prohlásil Portugalsko za království. Za své sídlo si vybral právě město Guimarães, které se posléze přemístilo do Coimbrы. Potomci Alfonse I. vládli portugalskému království až do roku 1910. Rok 1139 je zapsán v historii Portugalska také proto, že od tohoto roku Portugalsko nezměnilo podobu svých hranic, a proto je Portugalsko považováno za nejstarší území v Evropě.

Většina turistů město Guimarães využívá na jednodenní výlety z města Porto, ale populární jsou také dvoudenní výlety s přenocováním v některém z několika místních ubytovacích zařízení, kdy si jeden den vyhradí na prohlídku celého města a druhý den se vypraví na horu Monte da Penha, odkud je nejlepší výhled na celé město Guimarães.

V historickém centru města Guimarães je možné vidět širokou škálu architektonických stylů z 15.-19. století. Všechny historické budovy se zachovaly v původní podobě, a ačkoliv jsou budovy postaveny v různých stylech, byly pro ně použity podobné stavební materiály a prvky. Celé centrum lemují zachovalé středověké uličky, ve kterých je možné nalézt dobové domky s ozdobnými balkony ze 14. století.

Dominantou celého města je hrad Castelo de Guimarães, mohutný hrad postavený v 10. století sloužící původně na obranu kláštera před útoky Maurů a Normanů.

Dále je zde k vidění prostá kaple São Miguel do Castelo, postavená ve 12. století, ve které byl údajně pokřtěn Alfonso I. Portugalský.

Další turistickou atraktivitou je bezesporu Paço dos Duques de Bragança (v překladu Palác vévodů z Bragançy). Tento opevněný palác s gotickými prvky je zajímavý převážně pro své výrazně vysoké cihlové komíny a okolní park. V 16. století byl vévody z Bragançy palác opuštěn a od té doby velice chátral. Až ve 30. letech 20. století

byl celkově zrekonstruován ke svému původnímu vzhledu z 15. století a začal sloužit jako oficiální rezidence prezidenta Portugalska.

V neposlední řadě je v historickém centru města k vidění půvabné náměstí Largo da Oliveira (olivové náměstí), pojmenované po vzácném olivníku, který na náměstí roste již od 14. století. Na tomto náměstí stojí také kostel Nossa senhora da Oliveira, který je nejvýznamnější církevní památkou města. Byl postaven v 10. století v románském stylu, ale z původního kostela se dochovaly pouze křížové chodby a kapitulní síň, protože byl během staletí kostel několikrát renovován. Kostel má kromě románských prvků také prvky gotické a celá věž, která byla později dostavěna, je ve stylu manuelském s renesančními prvky.

Celé historické centrum města Guimarães bylo díky svému středověkému půvabu a historickému významu pro vývoj portugalského státu zapsáno v roce 2001 na seznam světového dědictví památek UNESCO. ^{[35][36][37][38][39]}

UNESCO: Svatyně Bom Jesus do Monte

Braga se nachází přibližně 55 kilometrů od města Porto. Je správním střediskem provincie Minho, a ačkoliv je Braga považovaná spíše za průmyslové město, nachází se zde mnoho historických památek a významných míst. Nalezneme zde také více než 30 kostelů a jiných sakrálních staveb. Tato četnost je zapříčiněna hlavně faktem, že je Braga již od dob středověku střediskem náboženství celého Portugalska. Intenzivně se zde slaví všechny církevní svátky, ale nejvelkolepěji jsou tu oslavovány Velikonoce, kdy se do Bragy sjíždí tisíce návštěvníků z celého Portugalska, ale také z okolních zemí.

Založení města Bragy sahá až k době římské, kdy bylo město (těch časů nazývané Bracara Augusta, pojmenované podle římského císaře Augusta) významnou obchodní

³⁵ KWIATEK, Jerzy. *Evropa od A do Z: ilustrovaná encyklopedie*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2012. ISBN 978-80-7406-202-5. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:5bb0d6a0-758b-11e8-9690-005056827e51>

³⁶ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

³⁷ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

³⁸ *Historic Centre of Guimarães - UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 2021-03-16] Copyright © M. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1031/>

³⁹ *Svět z ptáčích perspektiv: Portugalsko, pestrá mozaika barev* [film]. Režie Xavier Lefebvre. Francie, 2013. Dostupné z: https://youtu.be/Xs_gNHSGxyg

křížovatkou. Po rozpadu římské říše a následné invazi Vizigóty a Maury město začalo velmi chátrat a jeho významné postavení se obnovilo až ve 12. století, kdy se město Braga stalo sídlem arcibiskupů. Ti měli obrovskou zásluhu na obnově celého města, kdy nechali postavit nespočet budov, které dávají městu současný historický význam. Od této doby započala důležitost církve a náboženství ve městě vzkvétat.

Kromě již zmíněných sakrálních staveb, jako je například nejznámější katedrála města Sé z 12. století nebo barokní kostel Santa Cruz, je ve městě k vidění nespočet dalších významných staveb. Za zmínku určitě stojí bývalý arcibiskupský palác Antigo Paço Episcopal, postavený a renovovaný během 14.-18. století, u jehož hradeb se rozprostírá malebná a pečlivě udržovaná zahrada Jardim de Santa Bárbara. Dalším palácem, tentokrát sídlem šlechticů, který se ve městě nachází, je Palácio dos Biscainhos, barokní palác ze 16. století, ve kterém se v současné době nalézá etnografické a umělecké muzeum s dobovým nábytkem a velice vzácnými předměty (porcelán dynastie Ming, stříbro, šperky a další).

Bom Jesus do Monte je svatyní nacházející se v městečku Tenões, přibližně 6 kilometrů východně od Bragy. Je postavena na zalesněném svahu a skládá se z několika částí.

Nejvýraznější částí je bezesporu dvojité žulové barokní schodiště nazývajícím se Escadório, na jehož úpatí stojí vstupní brána. Ti nejvěrnější věřící a poutníci vystupují ke kostelu Bom Jesus po schodišti po kolenou. Je to jistě velice bolestivý způsob, ale pro věřící je tato útrpná cesta způsob pro odčinění jejich hříchů. Po celém schodišti se nachází několik kaplí, kde každá kaple znázorňuje chronologicky seřazené momenty předcházející ukřižování Ježíše Krista (kaple Poslední večeře, kaple Trnové koruny, kaple Ukřižování, a další). Kromě kaplí se zde nachází také nespočet odpočívadel a soch.

Na vrcholu nalezneme samotný kostel Bom Jesus z roku 1784, který zde byl postaven na místě kaple ze 14. století. Na vršek ke kostelu se dá dostat třemi způsoby – vyjít pěšky po schodišti, využít silnici, která vede ze strany svatyně až nahoru ke kostelu a k nedalekým hotelům, nebo se svézt lanovkou. Přímo u vstupní brány se nachází vstup na tuto hydraulicky poháněnou lanovku, jejíž dráha se táhne podél celého schodiště a cesta v ní trvá přibližně tři minuty. Pochází z roku 1882 a je to současně nejstarší lanovka v Portugalsku.

Celá svatyně patří mezi nejvýznamnější poutní místa v Portugalsku, kam ročně zavítá přes milion turistů. ^[40] Je velice vhodnou destinací pro jednodenní výlety z města Porto díky krátké vzdálenosti. Z města Porto jezdí pravidelné vlakové a autobusové spoje do Bragy, odkud jezdí pravidelné linky veřejné hromadné dopravy, které zastavují přímo u svatyně a turisté si mohou vybrat, zda vystoupí na zastávce nacházející se na vrcholku svatyně, čímž si ušetří své síly a nemusí jít po dlouhých schodech, či využijí zastávky v dolní části přímo u schodiště a půjdou po schodišti pěšky nebo využijí cestu lanovkou.

[41][42][43][44][45]

UNESCO: Skalní malby v údolí Côa a Siega Verde

Řeka Côa je jedním z levých přítoků řeky Douro. Pramení v regionu Centre v pohoří Serra das Mesas nedaleko od hranic se Španělskem a do řeky Douro vtéká nedaleko města Vila Nova de Foz Côa.

Během 90. let 20. století byla na řece Côa již připravena výstavba přehrady a spolu s ní také stavba vodní elektrárny, avšak během těchto příprav byly v jednom z kaňonů objeveny skalní rytiny. Tento nález okamžitě zastavil připravenou výstavbu a započaly zde archeologické výzkumy. Ty posléze potvrdily, že jsou v údolí řeky stovky, možná i tisíce těchto rytin a jde tudíž o dosud největší komplex skalního umění z doby paleolitu pod širým nebem. Rytiny představují převážně zvířecí motivy, jejichž stáří později archeologové odhadli na přibližných 20 000 let. Aby byla ochráněna hodnota těchto rytin, byl v srpnu roku 1996 vytvořen archeologický park Parque Arqueológico Vale do Côa. V roce 1997 byl celý nález prohlášen za národní památku a následně roku 1998

⁴⁰ *The Bom Jesus Sanctuary of Braga declared World Heritage* – Confraria do Bom Jesus do Monte. Confraria do Bom Jesus do Monte – Bom Jesus do Monte [online]. Copyright © 2021. [cit. 2021-03-04] Dostupné z: <https://bomjesus.pt/the-bom-jesus-sanctuary-of-braga-declared-world-heritage/?lang=en>

⁴¹ KLÍMA, Jan. *Dějiny Portugalska*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007. s. 17. ISBN 978-80-7106-903-4.

⁴² SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. s. 276-279. ISBN 80-249-0543-4.

⁴³ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

⁴⁴ KWIATEK, Jerzy. *Evropa od A do Z: ilustrovaná encyklopedie*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2012. ISBN 978-80-7406-202-5. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:5192f6d0-758b-11e8-9690-005056827e51>

⁴⁵ BEDNORZ, Achim a TOMAN, Rolf. *Baroko: architektura, plastika, malířství*. V Praze: Slovart, 1999. s. 116. ISBN 80-7209-179-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:488da9b0-466d-11e3-ac54-005056825209>

byl zapsán na seznam světového dědictví památek UNESCO pro největší koncentraci paleolitického umění pod širým nebem. K celému komplexu údolí řeky Côa se v roce 2010 připsala na seznam světového dědictví také lokalita Siega Verde, nacházející se ve Španělsku v provincii Salamanca. Toto rozšíření lokality bylo rozhodnuto na základě shodnosti rytin s rytinami v údolí Côa. ^{[46][47][48][49][50]}

Středisko celého tohoto archeologického skvostu se nachází ve městě Vila Nova de Foz Côa, kde se nachází také archeologické muzeum. Do údolí je možné se dostat pouze s předchozí rezervací a v nabídce je několik různých tras a částí údolí, do kterých se návštěvník nedostane bez průvodce.

Ačkoliv je toto místo velice vzácné a významné, potýká se s nízkými čísly návštěvníků. Je to způsobeno hlavně velkou vzdáleností od ostatních středisek cestovního ruchu, a horší dostupností, která může potenciální návštěvníky odradit. Samotné město Vila Nova de Foz Côa je vzdálené od města Porto přibližně 200 kilometrů a obě města jsou propojena sítí hromadné dopravy. Z Porto jezdí autobusy přímo do města Vila Nova de Foz Côa, ale neexistuje přímé spojení a na cestě se počítá s několika přestupy a předpokládaný čas cesty je 4 hodiny. K údolí se dá dostat také vlakem, existuje přímé vlakové spojení mezi městem Porto a městečkem Pocinho, které se od města Vila Nova de Foz Côa nachází přibližně 7 kilometrů. Mezi městy jezdí přímé autobusové spojení a celková cesta by sice trvala také kolem 4 hodin, ale pouze s jedním přestupem. Nejlepší a časově nejvýhodnější možností je si pronajmout auto, kterým se turisté bez problémů dostanou až k samotnému parku.

Další nevýhodou místa pro rozvoj cestovního ruchu je určitá limitovanost. Denně je stanoven určitý počet prohlídek celého údolí a, jak již bylo zmíněno, je nutné si

⁴⁶ *Foz Coa UNESCO World Heritage Site Portugal*. Portugal Accommodation Manor Houses Villas cottages Pousadas Hotels [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <http://www.manorhouses.com/unesco/whfozc.html>

⁴⁷ *Prehistoric Rock Art Sites in the Côa Valley and Siega Verde* - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/list/866>

⁴⁸ Directorate General for Cultural Heritage | *Prehistoric Rock Art Sites in the Côa Valley and Siega Verde*. [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <http://www.patrimoniocultural.gov.pt/en/patrimonio/patrimonio-mundial/portugal/sitios-pre-historicos-de-arte-rupestre-do-vale-do-rio-coa-e-de-siega-verde/>

⁴⁹ SVOBODA, Jiří A., FROUZ, Martin a CLOTTE, Jean. *Počátky umění*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1925-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:376d0c40-db8b-11e7-bbbb-005056827e51>

⁵⁰ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:59771610-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

rezervovat místo na prohlídku s velkým předstihem, místa se totiž rychle vyprodávají, tudíž je nutné si návštěvu místa předem naplánovat. Ale přestože bude mít návštěvník vytvořenou rezervaci, může mu být rezervace zrušena přírodním kolapsem. Již několikrát se stalo, že se například údolí zatopilo a nebylo následně přístupné návštěvníkům po určitou dobu. Také správa parku nedoporučuje návštěvu při deštivém počasí a sněhu.

7 Region Centro (střední region)

Region Centro se nachází ve střední části Portugalska a jeho administrativním centrem je město Coimbra. Na severu sousedí s regionem Norte, na jihu s regiony Alentejo a metropolitní oblastí Lisabon, ze západu je region omýván atlantským oceánem a na východě hraničí se Španělskem.

Reliéf regionu je velice rozmanitý – na pobřeží oceánu se nachází několik písčitých pláží a skalních útesů, směrem na východ nalezneme husté borové lesy, ale také úrodné nížinné krajiny kolem řek (nejvíce kolem řeky Tejo), kde se pěstuje víno a olivy a ve střední části regionu se nachází nejvyšší horský hřeben Portugalska Serra da Estrela s velice rozmanitou krajinou, které je cílem mnoha příznivců vysokohorské turistiky.

Instituce IGESPAR (Instituto de Gestão do Património Arquitectónico e Arqueológico = Ústav pro správu architektonického a archeologického dědictví) založila projekt Síť klášterů (Rede dos Mosteiros), spravující kláštery regionu Centro zapsané na seznam UNESCO: Batalha, Alcobaça a klášter Řádu Kristova Tomar. V rámci této sítě jsou v těchto kláštrech každoročně pořádány různé aktivity a semináře pro podporu rozvoje cestovního ruchu a snahu motivovat turisty, aby tato místa navštívili. Mimo jiné mají turisté možnost si v jednom z těchto klášterů zakoupit za 15 EUR takzvaný „Bilhete Património Mundial“ (vstupenka po světovém dědictví), která slouží jako vstupenka do všech tří klášterů, a to po dobu 7 dnů. ^[51]

V regionu se nacházejí hned tři veřejné univerzity, mezi nimi také ta nejstarší a nejznámější portugalská univerzita v Coimbře, a nespočet dalších institucí pro terciální sektor vzdělávání. Lidé, žijící v regionu Centro, se považují za ty nejvzdělanější v celé zemi s velice vybranou portugalsčinou. Ve městech, kde jsou univerzity situovány, velkou část populace tvoří právě mladí lidé (ti ale většinou pocházejí z jiných částí Portugalska a ve městě mají pouze přechodné bydliště) a díky nim tato studentská města dostávají velice zvláštní atmosféru. Například během září je ve studentských městech možné pozorovat studentské tradice a rituály s názvem praxe (čti „praš“), kde starší studenti, oblečení do svých tradičních uniforem s velkými černými plášti, po celý měsíc

⁵¹ *Monasteries Route - Monastery of Batalha*. [online]. [cit. 2021-04-02] Dostupné z: http://www.mosteirobatalha.gov.pt/en/index.php?s=white&pid=163&identificador=bt51_eng

pořádají různé aktivity pro univerzitní nováčky, kde jim například dělají různé naschvály nebo je nutí chodit z místa na místo stále dokola a zpívat tradiční portugalské studentské písně. Často se turistům může zdát, že tyto aktivity hraničí s šikanou studentů, ale tato tradice se ve městech provozuje již po staletí a žádný portugalský student by se o ní nechtěl připravit.

Díky velice kvalitní síti silnic je po regionu velice jednoduché se kamkoliv dostat nejen autem, ale také autobusem, který je preferovanou hromadnou dopravou mezi Portugalci. V každém větším městě se nachází autobusové nádraží, odkud jezdí pravidelné linky do menších měst. Železniční doprava je sice také velice dobře rozvinutá, ale menší města nebo vesnice mají ve většině případů vlakové zastávky na okraji města nebo mimo něj. Z tohoto důvodu je turistům doporučováno využívat spíše silniční dopravu.

Protože se region Centre nachází mezi dvěma největšími mezinárodními letišti v Lisabonu a v Portu, je velice snadno dostupný pro zahraniční turisty. Z tohoto důvodu mají také všechny čtyři památky UNESCO regionu díky svému umístění velkou výhodu a patří mezi jedny z nejnavštěvovanějších památek v Portugalsku. Například jejich vzdálenost od města Lisabon, i od města Porto, se pohybuje kolem 1,5 až 2 hodin cesty automobilem či autobusem, tudíž jsou místní památky UNESCO ideálními destinacemi pro jednodenní výlety pro turisty, kteří tráví svůj pobyt v Lisabonu či v Portu. Během těchto jednodenních výletů mohou turisté navštívit více než jednu památku UNESCO, a to z toho důvodu, že se od sebe památky nacházejí pouze několik desítek kilometrů.

UNESCO: Univerzita Coimbra – Alta a Sofia

V roce 1064 bylo město Coimbra osvobozeno kastilským králem Ferdinandem Velikým od Maurů a poté sem v roce 1139 přenesl sídlo první portugalský král Afonso Henriques, čímž se Coimbra stala prvním hlavním městem Portugalska.

Univerzita Coimbra (portugalsky Universidade de Coimbra) je nejstarší univerzitou v Portugalsku a 8. nejstarší univerzitou na světě. Král Dinis ji založil v roce 1290 původně v Lisabonu, odkud byla po několika nezdařilých pokusech přesídlena právě do Coimby v roce 1537. Na počátku se zde studovala pouze teologie, právo a lékařství, dnes má univerzita celkem osm fakult. Až do roku 1911 byla univerzita v Coimbře jedinou univerzitou v Portugalsku, pouze v letech 1559 až 1779 v Portugalsku současně fungovala také jezuitská univerzita v Évora.

Oblast, která je zapsána na seznam památek UNESCO jako Univerzita Coimbra – Alta a Sofia, je tvořena dvěma komplexy tvořených univerzitními budovami, vzdělávacími zařízeními užívaných pro akademické účely a sakrálními stavbami. Tyto komplexy se nachází ve dvou zónách, rozprostřených kolem ulice Rua da Sofia a čtvrti Alta da Cidade.

Čtvrť Alta da Cidade obsahuje celkem 21 budov různého typu a účelu, které jsou zapsány na seznam památek světového dědictví UNESCO. Patří mezi ně několik kolejí středověkého původu, například kolej svatého Jeronýma (Colégio de S. Jerónimo), nebo Ježíšova kolej (Colégio de Jesus), a také novějších staveb, jako například budova lékařské fakulty z 50. let 20. století, nebo univerzitní archiv postavený v téže době. Nachází se zde také jedna z nejstarších románských katedrál Portugalska Sé Velha (Stará Katedrála) ze 12. století, postavená ze žlutého vápence, uvnitř které se nachází proslulý gotický zlatený oltář zasvěcený Panně Marii.

Centrem celého univerzitního souboru čtvrti Alta da Cidade a také hlavní turistickou atraktivitou města Coimbra je Paço das Escolas (školní rezidence) nebo také Paço Real (královský palác) – bývalý palác, který sloužil během 12.-16. století jako sídlo portugalských králů. Tyčí se nad celým městem Coimbra na vrcholku kopce a je tvořen několika částmi, které jako celek tvoří tvar písmene U. Symbolem této hlavní univerzitní budovy je vysoká zvonice, která svolává studenty již od 16. století. Celá

vnější část budovy je v bílé barvě a jejím nejvýraznějším prvkem je sloupová neoklasicistní chodba-galerie Via Latina, která slouží jako vchod do dvou významných sálů uvnitř univerzitní budovy – sály Sala dos Capelos a Sala do Exame Privado. Oba sály jsou obklopeny portréty portugalských panovníků a pořádají se v nich akademické obřady. V univerzitní budově se také nachází manuelská kaple Capela de São Miguel, uvnitř které najdeme honosné barokní varhany a hned vedle kaple se nachází jedna z nejvýznamnějších knihoven Portugalska – Biblioteca Joanina, do které z venkovní části vede velice honosný vstupní portál. Barokní interiér knihovny je bohatě zdoben zlatými ornamenty a štíty, které se nacházejí nad mramorovými oblouky, které oddělují jednotlivé části knihovny a kontrastují s impozantním malovaným stropem. Nachází se zde více než 50 000 svazků vzácných děl, které jsou uloženy v mohutných ručně vyřezávaných policích z exotického dřeva se zlatým zdobením. Zajímavostí celé knihovny jsou netopýři, kteří žijí přímo uvnitř objektu a chrání svazky od nežádoucího hmyzu, který se zde objevuje. ^[52]

Několik metrů od univerzitní budovy se nachází univerzitní botanická zahrada Jardim Botânico z 18. století, která je volně přístupná pro veřejnost a studentům slouží nejen jako relaxační zóna, ale také jako místo pro studium botanických skvostů pro studium biologických vědních oborů. ^[53]

Oblast památek, zapsaných na seznam UNESCO, nacházející se kolem ulice Rua da Sofia se skládá z celkem 10 budov, z nichž osm budov tvoří bývalé koleje různých náboženských řádů, mezi nimi například kolej Ducha svatého (Colégio de Espírito Santo), nebo kolej svatého Augustýna (Colégio de S. Agostinho). Kromě kolejí se zde také nachází Palácio de Sub-Ripas – palác s typickým manuelským vstupním portálem, který je postaven namísto bývalé strážní věže, která byla součástí původních městských hradeb Coimbrly. Hlavní turistickou atraktivitou a současně nejvýraznější stavbou Sofie je klášter Santa Cruz (Mosteiro de Santa Cruz), založený roku 1131. Tento románský klášter zaujme převážně svým majestátním figurálním vstupním portálem zhotovený v manuelském stylu, majícím příznačný portugalský název Portal da Majestade, jenž vznikl v 16. století a slouží jako vchod do klášterního kostela Igreja de Santa Cruz.

⁵² VISIT | *Biblioteca Joanina*. VISIT | Universidade de Coimbra [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <http://visituc.uc.pt/biblioteca/>

⁵³ University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List. *University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List* [online]. [cit. 2021-03-20] Dostupné z: <http://worldheritage.uc.pt/nucleus/>

Uvnitř tohoto kostela se nachází mnoho soch a dalších uměleckých děl, z nichž většina byla vytvořena v 16. století coimberskými studenty umění. Jeho stěny zdobí azulejos zobrazující biblické motivy. Nalézají se zde také hrobky prvních portugalských králů – Alfonse Henriquese a jeho syna Sancha I. Kromě kostela je pro návštěvníky také přístupný manuelský klášterní ambit Claustro do Silêncio (Ambit ticha) nebo sakristie ze 17. století, ve které jsou k vidění významná výtvarná díla. ^{[54][55][56][57][58]}

K univerzitní atmosféře města Coimbrly patří bezesporu také samotní studenti a akademické tradice. Studenti v Coimbrě nosí typické uniformy. Dívky standardně nosí černou pouzdrovou sukni a černé sako s čistě bílou košilí a kravatou, černé silonové punčochy a černé lakované boty na nízkém podpatku. Chlapci mají černé kalhoty a černé sako s čistě bílou košilí a kravatou a černé lakované boty. Přes tyto klasické uniformy studenti nosí dlouhý černý plášť zvaný capa, které studenti podle tradice musí čistit pouze vodou ze řeky Mondego. Tyto uniformy studenti nosí také v ostatních univerzitách a institutech vyššího vzdělání v Portugalsku. ^[59] Spisovatelka J. K. Rowlingová, která v Portugalsku strávila přibližně dva roky, se těmito uniformami inspirovala a použila je jako uniformy pro žáky ve svých knihách o Harry Potterovi.

Každoroční a hlavní studentskou tradicí v Coimbrě je festival Latada. Probíhá pravidelně začátkem října a trvá celý týden, během kterého jsou připravené různé sportovní nebo kulturní aktivity pro studenty prvních ročníků a ty jsou spojené s další tradicí, nazývanou praxe. První den festivalu je zahájen večerem, který se nazývá „Serenata“, kdy se před katedrálou Sé Nova shromáždí všichni univerzitní studenti, pro které hudebníci z řad studentů hrají tradiční coimberské fado. Během celého týdne si

⁵⁴ NOVÁK, Zdeněk, NOVÁKOVÁ, Marcela a SOUKUPOVÁ, Barbora. *Portugalsko: Madeira ; Azory : průvodce do zahraničí*. Praha: Olympia, 1997. ISBN 80-7033-431-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:952ea200-d329-11e6-b3b6-005056825209>

⁵⁵ University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List. *University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List* [online]. [cit. 2021-03-20] Dostupné z: <http://worldheritage.uc.pt/>

⁵⁶ DGPC | *University of Coimbra – Alta and Sofia*. [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <http://www.patrimoniocultural.gov.pt/en/patrimonio/patrimonio-mundial/portugal/universidade-de-coimbra-alta-e-sofia/>

⁵⁷ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

⁵⁸ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

⁵⁹ *A unique academic experience - Information for International Applicants - University of Coimbra*. Universidade de Coimbra [online]. Copyright © 2021 [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.uc.pt/international-applicants/estudar-viver-coimbra/experiencia-unica>

univerzitní nováčci z prvních ročníků musí najít svého kmotra a kmotru mezi svými staršími kolegy, kteří jim poté pomáhají a provázejí je po dobu jejich studia. Poslední den celého festivalu patří studentským průvodům ulicemi Coimby, kde studenti prvních ročníků jsou oblečeni do ručně vyrobených kostýmů v barvách svých fakult a jsou doprovázeni studenty z vyšších ročníků. Průvody míří k řece Mondego, kde poté probíhá symbolický křest jednotlivých studentů-kmotřenců svými kmotry a poté až do nočních hodin probíhají bujaré oslavy. ^[60]

Pro turisty jsou tyto neobvyklé univerzitní tradice velice atraktivním zážitkem a během začátku školního roku v Portugalsku míří do Coimby tisíce domácích i zahraničních turistů, kteří těchto tradic a festivalů chtějí být součástí.

UNESCO: Klášter Batalha

Klášter, lidově pojmenovaný po nedalekém městečku Batalha (batalha = bitva), se nachází asi 120 kilometrů severně od města Lisabon. Oficiálním názvem pro klášter je Mosteiro Santa Maria da Vitória (česky Klášter Panny Marie Vítězné), jenž vznikl v čest vítězství Joãa I. (Jana I.) nad kastilskou armádou v bitvě u Aljubarroty roku 1385. Král Jan I. před samotnou bitvou slíbil, že v případě vítězství nechá postavit kolosální místo na počest Panny Marie. Král bitvu vyhrál a v roce 1387 započala stavba celého kláštera asi 15 kilometrů od Aljubarroty a tato výstavba probíhala až do konce 16. století. Podařilo se vybudovat jeden z největších klášterů Portugalska a bezesporu nejvýjimečnější stavbu v zemi v gotickém a manuelském stylu.

Celý klášter je postavený z bílého vápence a je bohatě zdobený tradičními gotickými prvky – věžičkami s piliři a chrličí. Před samotným klášterem stojí jezdecká socha Nuna Álvarese Pereiry, vojevůdce bitvy u Aljubarroty. Uvnitř kláštera se nachází několik kaplí, síní a chodeb, ale dominantou kláštera je obrovská katedrála s barevnými vitrážemi znázorňujícími život Ježíše Krista. Z kaplí stojí jistě za zmínku Kaple zakladatele, která je, jak již název napovídá, zasvěcena králi Janu I., který je zde společně se svou manželkou Filipou z Lancasteru pohřben a v kapli stojí jejich hrobka.

⁶⁰ Câmara Municipal de Coimbra | *Festa das Latas (Can Festival)* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.cm-coimbra.pt/en/areas/visit/ver-e-fazer/feitas-feiras-e-romarias/festa-das-latas>

Nejzajímavějším místem kláštera je Nedokončená kaple, která zůstala nedostavěna a nezastřešena, protože v době jejího budování dali stavitelé přednost výstavbě kláštera Jeronymitů v Lisabonu. Skvostem této kaple je honosný vstupní portál, který zaujme svou zdobností jemně vyřezávanými rostlinnými motivy.

Pro svou majestátnost byl klášter Batalha zapsán v roce 1983 na seznam světového dědictví památek UNESCO. ^{[61][62][63][64][65]}

UNESCO: Klášter Alcobaça

120 kilometrů severně od Lisabonu se nachází městečko Alcobaça. Název Alcobaça vznikl spojením názvů dvou řek, Alcoa a Baça, které se právě zde setkávají. Hlavní, a zároveň jedinou, turistickou atraktivitou města je historický skvost – Mosteiro de Santa Maria de Alcobaça. Tento ohromný cisterciácký klášter byl stejně jako klášter Batalha postaven v čest významné bitvy, a to bitvy o Santarém, kde první portugalský král Afonso Henriques porazil Maury a tím osvobodil Portugalsko. Klášter byl založen v roce 1178 a stavba byla dokončena v roce 1222. Během následujících šest století v klášteře sídlil velice vzdělaný mnišský řád cisteriánů, díky kterým klášter jen vzkvétal. V 19. století byl klášter vydrancován během napoleonských válek a po zrušení a zániku náboženských řádů byl klášter opuštěn.

Původně čistě gotický klášter byl po staletí zkrášlován, restaurován a přestavován, proto zde najdeme také prvky slohu barokního, renesančního a manuelského. Dominantní částí celého kláštera je kostel, který je největším kostelem v celém Portugalsku. Ačkoliv není interiér celého kostela nijak zdoben a chybí jakékoliv výraznější umělecké prvky jako jsou například sochy, malby nebo vitráže, ihned zaujme svou neobvyklou výškou

⁶¹ BINKOVÁ, Simona. *Portugalsko*. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-217-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:426af450-94e7-11e5-be6a-001018b5eb5c>

⁶² HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:5854b620-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

⁶³ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

⁶⁴ *Monastery of Batalha - UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-03-18] Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/264/>

⁶⁵ *Monastery of Batalha | A Condensed History* [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: http://www.mosteirobatalha.gov.pt/en/index.php?s=white&pid=172&identificador=bt121_en

činící 17 metrů a délkou 106 metrů. Po celé délce hlavní lodi kostela jsou nápadné vysoké pilíře podporující valenou klenbu, která kostelu dodává honosnost a tím kostel vytváří dojem jednoduchosti, čistoty a harmonie. V kostele se nachází také dvojice hrobek ze 14. století, ve kterých je pohřben portugalský král Pedro I. a jeho zavražděná milenka Inês de Castro. Kromě nich je v celém klášteře pohřbeno několik dalších portugalských panovníků, vládnoucích během 13. a 14. století, společně s e svými potomky.

Další výraznou částí kláštera je Křížová chodba ticha z počátku 14. století, která obklopuje mnišskou zahradu s pomerančovíky, ve které je také netradiční osmiboké umyvadlo nazývajícím se lavaba, ve kterém si mniši myli ruce.

V roce 1989 byl klášter Alcobaça zařazen na seznam světového dědictví památek UNESCO. ^{[66][67][68][69][70]}

UNESCO: Klášter Řádu Kristova v Tomaru

Městečko Tomar se nachází ve středním Portugalsku přibližně 140 kilometrů severozápadně od města Lisabon. bylo založeno Gualdimem Paisem – prvním velmistrem portugalského řádu templářských rytířů. Tento řád pomohl v boji proti Maurům a aby se jim král odměnil, obdaroval je rozlehlými pozemky, na kterých založili právě město Tomar. V roce 1314 byl řád templářů zrušen papežem, ale v Portugalsku jej král Dinis pro zachování pouze přejmenoval na Kristův řád (odsud název kláštera Řádu Kristova).

Dominantou města je hrad ze 12. století, postavený na kopci nad městečkem, v němž se nachází proslulý klášter Řádu Kristova. Kromě něj se ve městě nachází také mnoho

⁶⁶ BRUSCHKE, Gerhard. *Cesty snů po Evropě: fascinující průvodce*. Praha: Fortuna Print, c2006. ISBN 80-7321-248-X. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ca67d560-75ab-11e8-ad64-005056825209>

⁶⁷ Monastery of Alcobaça - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/505/>

⁶⁸ BEDÜRFTIG, Friedemann. *Divy světa: poklady lidstva*. Praha: Svojtka & Co., 2008. s. 98. ISBN 978-80-256-0233-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:dacb9ad0-92c4-11e5-be6a-001018b5eb5c>

⁶⁹ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. s. 16. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:34f0f540-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

⁷⁰ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

manuelských památek a také jedna z nejstarších synagog v Portugalsku z 15. století. Ze sakrálních staveb stojí jistě za zmínku gotický kostel Santa Maria do Olival ze 13. století, kde je pohřben zakladatel celého města – velmistr Gualdim Pais.

Honosný klášter Řádu Kristova byl založen v roce 1162, stejně jako městečko Tomar, velmistrem templářských rytířů, Gualdimem Paisem a postaven uvnitř hradeb hradu. Byl původně zamýšlen jako symbolické sídlo řádu, ale výstavba celého klášterního komplexu trvala další čtyři staletí. Klášter je tudíž směsí románského, gotického, renesančního a manuelského stylu s několika barokními prvky. Jedním z pozdějších velmistřů řádu byl také princ Jindřich Mořeplavec, který odsud organizoval významné zámořské plavby, jež přinášely řádu velké bohatství a celý komplex se mohl rozvíjet a přistavovat.

Dominantou celého kláštera je Charola dos Templários, ukryta v nitru kamenného kostela, připomínající spíše pevnost. Tato původní dvoupatrová osmiúhelníková rotunda s byzantskou kupolí z 12. století sloužila jako oratoř. Je zdobena převážně zlatými detaily a nachází se v ní mnoho zlacených soch včetně obrazů a fresek zobrazujících výjevy z bible.

Hned vedle kostela se nachází Manuelový kostel ze 16. století, ze kterého vede velicé známé manuelské okno, vytesané z kamene. Kolem okna jsou vyzobrazeny převážně námořní motivy, emblémy králů a kříže řádu Krista.

Uvnitř celého kláštera se nachází také několik ambitů neboli chodeb, ze kterých stojí za zmínku například Velká křížová chodba (Claustro Principal), renesanční ambit pocházející z roku 1529.

Celý tento klášterní komplex byl v roce 1983 zapsán na seznam světového dědictví památek UNESCO. ^{[71][72][73][74][75][76]}

8 Region Alentejo

Region Alentejo je největší region Portugalska, rozprostírající se jižně od řeky Tejo (odsud název Alentejo = za Tejem) až po hranice s regionem Algarve. Krajina je nížinatá, mírně zvlněná s několika přírodními parky lákající k pěší turistice. Podél atlantického pobřeží se táhnou čisté písčité pláže a útesy, které jsou hojně využívány k rybolovu. Podnebí je zde středozevní, tudíž zde v letních měsících převládají vysoké teploty téměř bez srážek a v zimních měsících se teploty pohybují kolem 20°C.

Navzdory tomu, že je region kvůli svému klimatu velice suchý, velice se tu daří vinné révě a olivovníkům a ve velkém množství se zde pěstují korkové duby, které si turisté mohou prohlédnout v několika korkových stezkách.

Region nenabízí tolik turistických atraktivit, jako v ostatní regiony, přesto se ale turistům určitě vyplatí Alentejo navštívit. Hlavním centrem cestovního ruchu je historické město zapsané na seznamu UNESCO Évora, které je nejnavštěvovanějším místem regionu a je také vhodnou destinací pro jednodenní výlety pro turisty z Lisabonu, ze kterého se do Évory dá dostat přibližně za 1,5 hodiny. Druhou, ale méně navštěvovanou, památkou zapsanou na seznamu světového dědictví památek UNESCO je město Elvas a jeho opevnění.

⁷¹ *Convent of Christ in Tomar - UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/265/>

⁷² COSTA de PRATA, The best part of Portugal | *Tomar*. [online]. Copyright © 2011. [cit. 2021-04-13] Dostupné z: <https://costadeprata.info/en/beautiful-cities-at-the-silver-coast/tomar>

⁷³ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. s. 474. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:dbf18840-fb34-11e7-9854-5ef3fc9ae867>

⁷⁴ JÖCKLE, Clemens, Christopher KERSTJENS a Lothar ALTMANN. *Stavební slohy ve světové architektuře: přehled vývoje architektury od starověku do dneška*. Praha: Mladá fronta, 2005.. ISBN 80-204-1305-7. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:30f00bb0-1ea3-11e7-9ceb-005056825209>

⁷⁵ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

⁷⁶ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

Ačkoliv celý region Alentejo zabírá téměř jednu třetinu celého území Portugalska, je to také současně nejméně obydlý region. Převládají tu malá městečka a vesnice a věkový průměr obyvatelstva celého regionu se pohybuje kolem 46 let ^[77], mladí lidé se často stěhují, převážně kvůli pracovním příležitostem, do velkých měst v regionu Centre. Na rozdíl od mladší generace Portugalců starší občané, zůstávající v regionu Alentejo, ve většině případů ovládají pouze portugalský, v pohraničních oblastech také španělský jazyk, což má velice neblahý vliv na cestovní ruch a v některých případech to dokonce odrazuje turisty region navštívit. Podle statistik region v roce 2018 navštívilo přes 1,6 milionů turistů, z čehož pouze třetina byla zastoupena turisty zahraničními. ^[78]

Pro cestování po regionu Alentejo se doporučuje využívat spíše silniční dopravu. Železniční síť je zde rozvinuta pouze mezi většími městy a pár vybranými významnými malými městy a vesnicemi a vlaky jezdí po dlouhých intervalech. Naopak autobusy jezdí i do těch nejdlejších vesnic, nacházejících se u hranic se Španělskem, a silnice jsou ve velmi dobrém stavu. ^{[79][80]}

UNESCO: Historické centrum Évora

Město Évora leží přímo uprostřed regionu a je vzdálené od hlavního města Lisabonu přibližně 130 kilometrů. Město bylo založeno Římany přibližně ve 2. - 3. století př. n. l. jako středisko pěstování obilí a z toho důvod se město nazývalo Eborá Cerealis (cerealis = obilí, obilniny). Z těchto dob se v Évoře dochovalo několik římských památek, například městské hradby, které byly po staletí několikrát přestavěny, nebo také nejznámější římská památka Portugalska Dianin chrám (Templo Romano).

⁷⁷ *Age classes by genderRegion ALENTEJO, old-age index and average age of residents.* [online]. Copyright © 2021 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z:

<https://ugeo.urbistat.com/AdminStat/en/pt/demografia/eta/alentejo/18/2>

⁷⁸ *Estatísticas | Hóspedes 2010-2020.* travelBI by Turismo de Portugal. [online]. [cit. 2021-04-10].

Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/en-us/Pages/PowerBI/guests.aspx>

⁷⁹ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory.* Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

⁸⁰ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko.* Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

Ve 14. století se město stalo královskou rezidencí a později také centrem vzdělanosti. V 16. století získalo město status církevního města, o čemž svědčí také počet sakrálních budov, kterých se ve městě nachází několik desítek.

K nejstarším dochovaným památkám Évory patří Dianin chrám. Byl postaven přibližně ve 2. století př. n. l. a tvoří ho 14 vysokých žulových korintských sloupů s mramorovými hlavicemi. Sloupy jsou ve velice dobrém stavu, což je zapříčiněno tím, že byl chrám ve středověku přeměněn na pevnost, která sloužila například jako zbrojnice nebo jako divadlo a sloupy se odkryly až v 19. století.

Dominantou celého města je katedrála tyčící se nad celým městem – Katedrála Nanebevzetí Panny Marie (katedrála Sé). Její stavba započala roku 1186 a celá stavba byla dokončena ve 14. století. Je kombinací gotického a románského slohu, stavěna ze žuly a uvnitř katedrály převládá ze všech materiálů mramor. Katedrála připomíná spíše hrad nebo pevnost. Nejvýraznější částí katedrály je mohutná osmiboká věž, obklopená malými věžičkami. Jednou ze zajímavých historických událostí katedrály bylo bezesporu požehnání Vascu da Gamovi roku 1497 a jeho historické plavbě na východ.

Ze sakrálních staveb stojí jistě za zmínění kostel São Francisco a kostnice (Capela dos Ossos), která se uvnitř nachází. V této kostnici je vloženo do stěn a sloupů více než 5000 středověkých kostí a lebek neznámého původu, kterým kontrastují výrazné stropní malby.

Kromě historických budov je ve městě možné na každém rohu uvidět typické azulejos, které můžeme spatřit na měšťanských domů ze 16.-18. století nebo například i v univerzitní budově ze 16. století nebo v kostelu São João Evangelista, kde je těmito azulejos obložen celý vnitřek kostela.

Évora byla pro svou výjimečnost a unikátními památkami zapsána na seznam památek světového dědictví UNESCO v roce 1986. ^{[81][82][83][84][85]}

UNESCO: Město Elvas a jeho opevnění

Město Elvas se nachází jen pár kilometrů od hranic se Španělskem a přibližně 210 kilometrů od hlavního města Lisabon. Celé město Elvas, kterému panuje středověký charakter, je obklopen neporušeným a jedním z nejzachovalejších opevnění v Evropě. Celé opevnění pochází ze 17. století, kdy se město bránilo proti Španělům při bojích za nezávislost Portugalska. Celé opevnění tvoří tvar nepravidelného mnohoúhelníku zahrnují celkem dvanáct pevností, včetně dvou předsunutých hlavních pevností z 18. století – pevnost Santa Luzia a Nossa Senhora da Graça, v nichž se i v současnosti nachází vojenská základna a obě pevnosti jsou považovány za vrchol vojenské architektury. Součástí celého opevnění je také římsko-maurský hrad, který dříve sloužil jako sídlo starostů města Elvas.

Při samotné cestě do města si nelze nešimnout mohutného akvaduktu Amoreia, který byl postaven v 16. století kvůli nedostatku pitné vody ve městě. Akvadukt má celkem 843 oblouků, dosahuje výšky až pěti pater a jeho délka je téměř 8 kilometrů. Vede až k fontáně Fonte da Misericórdia, která se nachází v centru města Elvas.

V historickém centru města se nachází několik významných historických budov a sakrálních budov, jako například kostel ze světlého vápence Igreja de Nossa Senhora da Assunção ze 16. století, který je postaven v manuelském stylu, nebo gotický kostel Igreja de São Domingos, v jehož zadní části najdeme vojenské muzeum Elvas.

⁸¹ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:dc343690-fb34-11e7-9854-5ef3fc9ae867>

⁸² *Historic Centre of Évora - UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © José Emilio Guerreiro. [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/361/>

⁸³ BEDÜRFTIG, Friedemann. *1000 divů světa: poklady lidstva na pěti kontinentech*. Praha: Svojtka & Co., 2004. ISBN 80-7352-133-4. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:081925f0-20db-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>

⁸⁴ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

⁸⁵ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

Před několika lety vznikla Asociace Vojenského Cestovního Ruchu v Portugalsku (Associação de Turismo Militar Português), která má za cíl propagovat a pečovat o místa spojené s válečnou historií Portugalska, a právě ve městě Elvas každoročně pořádá summity a různé kulturní akce s vojenskou tématikou ve snaze podpořit růst místního cestovního ruchu. ^{[86][87][88][89]}

Město Elvas a současně také jeho opevnění bylo zapsáno na seznam světového dědictví památek UNESCO v roce 2012. Přestože návštěvnost města po roce 2012 rapidně stoupla, stále se potýká s nízkými počty turistů. Město je sice protkané velice zajímavou historií, ale jen málo turistů si ho vybere jako výletní destinaci. Může za to převážně špatná dostupnost veřejnou dopravou a malé množství zajímavých míst, které by nalákaly většinu turistů. Město Elvas je vhodnou destinací hlavně pro ty turisty, kteří se zajímají o válečnou historii a místa s vojenskou tématikou.

⁸⁶ *Turismo Militar - Associação*. [online]. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z:

<https://www.turismomilitar.pt/index.php?lang=pt&s=diretorio&pid=2&title=associacao>

⁸⁷ *Garrison Border Town of Elvas and its Fortifications - UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Municipality of Elvas. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1367/>

⁸⁸ *Visit Elvas, "Queen of the Border"* | Unesco's Alentejo near Spain. Guia de viagem Évora e Alentejo - Turismo no Sul de Portugal [online]. Copyright © 2014. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://www.visitevora.net/en/elvas/>

⁸⁹ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

9 Metropolitní oblast Lisabon

Metropolitní oblast Lisabon (Área Metropolitana de Lisboa) je nejlidnatějším regionem Portugalska, ve kterém žije přibližně 2 854 000 obyvatel s hustotou 946,8 obyvatel/km².^[90] Jak již název napovídá, oblast obklopuje hlavní město Lisabon a tvoří dva poloostrovy: poloostrov Lisabon a poloostrov Setúbal. Oblast sousedí na severu s regionem Centro, na východě s regionem Alentejo a ze západní části ji omývá Atlantský oceán.

Celý region nabízí velice mírné podnebí – velkou část roku zde svítí sluníčko, ale zásluhou oceánu, který vzduch ochlazuje, nejsou v regionu příliš silná vedra, a naopak v zimě teploty jen zřídka klesají k bodu mrazu a sníh je zde velice ojedinělý.

Metropolitní oblast Lisabon je ideální destinací pro turisty. Nachází se zde více než 200 hotelů a jiných ubytovacích zařízení. Většina turistů, přijíždějících na dovolenou do Portugalska, tráví svůj pobyt právě v Lisabonu, který při kratších pobytech ani neopustí. Při delších pobytech je Lisabon velice výhodným městem pro jednodenní výlety po okolních místech v regionu. V podstatně tak malém regionu lze najít úplně vše k uspokojení potřeb každého turisty. Na své si přijdou především vyznavači kulturně-poznávacího turismu, kteří zde mohou navštívit například staré rybářské město Cascais s významnou pevností Citadela ze 16. století, středověkou vesnicí Óbidos nebo některé z míst zapsané na seznam památek UNESCO. V regionu se nacházejí taková místa hned čtyři – přímo v Lisabonu je to Belémská věž a klášter Jeronimitů a v těsné blízkosti Lisabonu se nachází město Sintra s několika jedinečnými architektonickými skvosty a honosný královský palác ve městě Mafra.

Z přírodních krás má region také co nabídnout. Region je to zčásti nížinatý, ale najdeme zde také několik kopců a pohoří. Například přírodní park Sintra-Cascais zaštiťuje pohoří Serra da Sintra, ve kterém leží také již zmíněné město Sintra a přibližně 20 kilometrů západně od Sintry se nachází mys Cabo da Roca, který je nejzápadnějším výběžkem

⁹⁰ PORDATA – *Quadro Resumo. Área Metropolitana de Lisboa* (NUTS II). PORDATA – Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: [https://www.pordata.pt/Municípios/Quadro+Resumo/Área+Metropolitana+de+Lisboa+\(NUTS+II\)-252427](https://www.pordata.pt/Municípios/Quadro+Resumo/Área+Metropolitana+de+Lisboa+(NUTS+II)-252427)

celé Evropy. ^[91]

Metropolitní oblast je také rájem pro surfaře. Vzhledem k velkému počtu písčitých pláží a čisté vodě v oceánu sem každoročně jezdí sportovní příznivci surfování a jiných vodních sportů a z tohoto důvodu se zde nachází několik sportovních středisek, ve kterých nabízí turistům výuku a kurzy surfu a dalších vodních sportů.

Metropolitní oblast Lisabon každoročně přivítá okolo 8 milionů turistů. Za rok 2019 byl v regionu přibližný počet návštěvníků 8,2 milionů, z čehož bylo evidováno téměř 6 milionů turistů ze zahraničí. ^[92] Jedná se tak o nejnavštěvovanější region Portugalska. Pro místní obyvatelé je často cestovní ruch zdrojem příjmů, proto jsou k turistům velice pozorní a snaží se jim poskytovat ty nejlepší služby. Na druhou stranu po několika rozhovorech s lidmi žijící v oblasti bylo patrné, že z velkého počtu turistů radost nemají a, jak už to v evropských metropolích bývá, často narušují klidnou atmosféru města.

V Lisabonu se nachází mezinárodní letiště, které je nejvytíženějším letišťem v zemi a většina turistů přilétá právě sem. Přímo v Lisabonu je také velice hustá síť veřejné dopravy, kromě klasických autobusů je možné po městě cestovat také metrem, tradičními tramvajemi eléctrico, lanovkou nebo výtahem. Kromě toho je také možné využít dopravu trajektem po řece Tejo. ^[93]

Z Lisabonu vede jak železniční, tak autobusová doprava propojující všechny oblíbené turistické destinace. Veškerá hromadná doprava celého regionu je pod správou Lisabonské metropolitní dopravy (Transportes Metropolitanos de Lisboa – TML), která dokonce k nákupu lístků pro veřejnou hromadnou dopravu nabízí také slevy na vstupné do oblastních veřejných kulturních objektů nebo na výstavy a vernisáže. ^[94]

⁹¹ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

⁹² *Estatísticas | Hóspedes 2010-2020. travelBI by Turismo de Portugal*. [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/en-us/Pages/PowerBI/guests.aspx>

⁹³ KLÖCKER, Harald. *Lisabon*. Praha: Jan Vašut, 2001. ISBN 80-7236-217-8. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e263ea60-bc60-11e6-b04d-005056825209>

⁹⁴ TML MOBILIDADE – *Descontos VIVA* [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://www.tmlmobilidade.pt/pt/homepage/descontos-viva.aspx>

UNESCO: Klášter Jeronimitů a Belémská věž v Lisabonu

Město Lisabon (portugalsky Lisboa) je hlavním městem Portugalska a současně také tím největším. Rozkládá se kolem ústí řeky Teja a podle údajů z roku 2019 v něm žije více než 508 000 obyvatel s hustotou zalidnění 5 081,1 obyvatel/km² [95]. Město je nejen obchodním a finančním centrem, ale také centrem cestovního ruchu a kultury. Za rok 2019 bylo evidováno 5 401 772 domácích i zahraničních turistů, kteří navštívili alespoň jednu muzejní památku. [96]

V Lisabonu najdeme mnoho jedinečných turistických atrakcí, jako například kovový výtah Elevador de Santa Justa, který slouží jako druh městské dopravy a spojuje dvě lisabonské ulice – Largo do Carmo a Rua do Carmo. Dalším neobvyklým druhem městské dopravy v Lisabonu je jasně žlutá lanovka Elevador da Glória, klasifikovaná jako národní památka Portugalska, která se stala symbolem Lisabonu a najdeme ji na každém upomínkovém předmětu. Lanovka spojuje čtvrti Baixo a Bairro Alto jezdí k vyhlídce São Pedro de Alcântara.

Stejně jako ve městě Porto, i k panoramatu Lisabonu patří mosty, konkrétně dvoukilometrový most Ponte 25 de Abril, který nápadně připomíná most Golden Gate v San Franciscu, a most Ponte Vasco da Gama, nejdelší most Evropy, který vede nad řekou Tejo a měří přes 12 kilometrů.

Žádný turista by neměl opouštět Lisabon bez toho, aniž by zažil dva kulturní zážitky – uslyšet lisabonské fado v jednom z místních barů a ochutnat Pastel de Belém. Pastel de Belém je tradiční portugalský dezert – malý koláček s korpusem z těsta připomínající listové těsto, uvnitř kterého je žlutkový krém a navrchu skořice. Dezert pochází přímo ze čtvrti Belém, kde se nachází také stejnojmenná pekárna Pastel de Belém, kde tento dezert pečou pro lisabonské obyvatele již od roku 1837 podle receptu pocházejícího od mnichů z Kláštera Jeronimitů. [97]

⁹⁵ PORDATA - Quadro Resumo. Lisboa. PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/Municípios/Quadro+Resumo/Lisboa-252426>

⁹⁶ PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa - Museu: total de visitantes, visitantes escolares e estrangeiros em Lisboa. [online]. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/DB/Municípios/Ambiente+de+Consulta/Tabela/5822141>

⁹⁷ Início | Pastéis de Belém. Início | Pastéis de Belém [online]. Copyright © PASTÉIS DE BELÉM. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://pasteisdebelem.pt>

Stejně jako většina velkých měst v Portugalsku, také Lisabon byl pod nadvládou Maurů, kteří ve městě postavili několik pevností, hradů, mešit a citadel. Většina těchto původních maurských staveb byla poté, co v roce 1139 král Alfonse Henriquese zvítězil nad Maury a následně roku 1147 osvobodil Lisabon, přestavěna nebo úplně zbourána. Příkladem je věhlasná lisabonská katedrála Sé, která byla ihned tři roky po osvobození roku 1150 postavena na místě původní maurské mešity a stala se sídlem prvního lisabonského biskupa. Stejně tak hrad Castelo de São Jorge, který byl z původního maurského hradu pouze upraven pro potřeby prvního portugalského krále a následně sloužil jako královská rezidence.

Ničivou katastrofou pro kulturní bohatství města Lisabon bylo zemětřesení ze dne 1. listopadu roku 1755. Více než polovina města byla srovnána se zemí nebo je pohltily plameny, které zemětřesení vytvořilo a několik tisíc obyvatelů Lisabonu zemřelo. Pouhých pár týdnů po tomto ničivém zemětřesení se tehdejší portugalský premiér Markýz de Pombal rozhodl naplánovat výstavbu a obnovu zničeného Lisabonu. Vytvořil novou síť pravidelných pravoúhlých ulic, které se vyskytují například v současné čtvrti Baixa kolem náměstí Praça Dom Pedro IV, a mimo to nechal postavit také zcela nové impozantní budovy na troskách těch původních.

Avšak ne všechny architektonické skvosty, které známe ze současného Lisabonu, byly zničeny zemětřesením. Mezi takové patří světoznámá a nejnavštěvovanější památka v Portugalsku – klášter Jeronimitů (portugalsky Mosteiro dos Jerónimos). Tento majestátní klášter se nachází ve čtvrti Belém na náměstí Praça do Império. Stavba kláštera byla zahájena roku 1501 králem Manuelem I. a trvala více než jedno staletí, tudíž klášter je směsí gotického, renesančního, neoklasicistního, avšak je považován za nejtypičtější a nejhonosnější stavbu stylu manuelského. Klášter byl financován z peněz, které Portugalsko získalo díky koření a zlatu ze zámořských objevů a výprav a samotná stavba sloužila k počtě Vasca da Gamy a jeho plavbám do Indie. Z tohoto důvodu je také klášter postaven v těsné blízkosti bývalého přístaviště, odkud se vracely z výprav lodě Vasca da Gamy.

Celá budova kláštera byla postavena z bílého vápence a skládá se z několika částí. Nejvýraznějším prvkem exteriéru kláštera jeronimitů je vchodový jižní portál, který je lemován dvěma postranními věžičkami a jednou hlavní věžičkou, která ční až nad střechu kláštera. Uprostřed celého portálu je socha Jindřicha Mořeplavce, jenž je

obklopena malými věžičkami zdobenými přírodními a zvířecími motivy, a také dalšími sochami, mezi nimiž se nalézá socha svatého Jeronýma, patrona celého kláštera a také řádu svatého Jeronýma, kterému klášter patřil až do zrušení náboženských řádů roku 1834.

Hlavní součástí kláštera je trojlodní kostel Santa Maria, jehož strop zdobí velice výrazná hvězdicová klenba, která je podpírána úzkými sloupy s přírodními motivy. Najdeme zde také několik hrobů, náhrobků a sarkofágů portugalských králů, královen a jejich potomků, a také významných portugalských historických postav, jako například náhrobek z 19. století již zmíněného Vasco da Gamy nebo hrobka nejslavnějšího portugalského básníka Fernanda Pessoa (1888-1935).

Další významnou částí kláštera je čtvercový klášterní ambit, který je považován za mistrovské dílo manuelského stylu díky svému zdobení přírodními motivy, jemně opracovaným sloupům a pravidelnými klenutými oblouky. Kromě ambitu stojí také za zmínku klášterní refektář s azulejos, nebo například kapitulní síň, ve které se nachází hrob prvního starosty Belému – Alexandra Herculana (1810-1877).

Ke klášteru je také přistavěno moderní neoklasicistní křídlo z 19. století, ve kterém se nachází archeologické muzeum Museu Nacional de Arqueologia s takovými skvosty, jako je například socha Apollóna z 2. století, několik vzácných šperků z doby bronzové nebo sbírku více než 500 předmětů ze starověkého Egypta, mezi nimiž najdeme také mumie a masky faraonů.

Ve čtvrti Belém, asi 15 minut chůze od Kláštera jeronymitů, se nachází další významná stavba spojená se zámořskými objevy – Belémská věž (portugalsky Torre de Belém). Tato věž, postavena v letech 1515-1521 přímo na místě, odkud odplouvaly lodě všech portugalských objevitelů a mořeplavců, je vrcholným dílem manuelského stylu. Původně sloužila jako pevnost a maják a byla postavena na ostrůvku, kolem kterého tekla řeka Tejo, ale vlivem zemětřesení roku 1755 se Torre de Belém připojila k pevnině. Celá stavba byla koncipována do tvaru lodě, která se skládá z šestiboké bašty, v jejíchž rozích se nacházejí válcovité strážní věžičky. Na severní straně bašty je vystavěna čtyřhranná pětipatrová věž, která je dekorovaná provazy vytesanými z kamene a cimbuřím, ohraničující věž kolem čtvrtého patra. Na samotném vrcholu věže se nachází terasa, která je lemována malými věžičkami a čtyřmi většími věžičkami

v každém rohu. Interiér samotné věže Torre de Belém je velice strohý, za zmínku stojí půvabná benátská lodžie s jemnými obloukovými okny, nacházející se ve druhém patře věže, nebo například kaple ve čtvrtém patře. Poté, co věž přestala sloužit jako maják a pevnost, fungovala jako vězení. ^{[98][99][100][101][102]}

Klášter jeronymytů spolu s věží Torre de Belém jsou dvě nejnavštěvovanější památky Portugalska. Podle údajů Generálního ředitelství pro kulturu (Direção-Geral do Património Cultural) z roku 2019 bylo evidováno celkem 1 096 283 vstupů do Kláštera jeronymitů a 427 235 vstupů do věže Torre de Belém. ^[103]

Pro svůj jedinečný význam pro historii Portugalska byly Klášter jeronymytů a Belémská věž zapsány jako celek na seznam památek světového dědictví UNESCO v roce 1983.

UNESCO: Královská budova Mafra

V malém a nenápadném městečku Mafra, ležící asi 40 kilometrů severozápadně od Lisabonu, se nachází obrovský královský komplex Mafra.

Stavbu celého královského komplexu započal v roce 1717 král João V., aby poděkoval za narození svého následníka trůnu. Jeho plán byl původně skromný – chtěl postavit pouze pár místností pro františkánské mnichy, ale poté, co Portugalsko zbohatlo

⁹⁸ NOVÁK, Zdeněk, NOVÁKOVÁ, Marcela a SOUKUPOVÁ, Barbora. *Portugalsko: Madeira; Azory : průvodce do zahraničí*. Praha: Olympia, 1997. s. 80-90. ISBN 80-7033-431-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:96262160-d329-11e6-b3b6-005056825209>

⁹⁹ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. s. 470-471. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:57f57f20-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

¹⁰⁰ JEŽEWSKA, Grażyna. *100 nejkrásnějších měst světa*. Říčany u Prahy: JUNIOR, 2004. s. 37. ISBN 80-7267-153-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:44e60eb0-1555-11e6-bf2c-5ef3fc9bb22f>

¹⁰¹ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

¹⁰² DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

¹⁰³ INE: *20 milhões de pessoas visitaram os museus, palácios e monumentos portugueses* - pporto.pt. PPortodosMuseus - Cultura, Património, Museus e Indústrias Criativas - pporto.pt [online]. Copyright © PPortodosMuseus [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.pportodosmuseus.pt/2020/12/15/ine-os-cinco-monumentos-museus-e-palacios-mais-visitados-em-portugal-em-2019/>

z drahých kovů a diamantů nalezených v Brazílii, král nešetřil a započal stavbu velkolepého komplexu. Hlavním architektem byl Friedrich Ludwig z Ratisbonu a na samotné stavbě se podílelo více než 50 000 dělníků a také několik zahraničních umělců. Touto stavbou přivedl král Portugalsko téměř na mizinu, ale podařilo se mu postavit nevídanou královskou budovu s více než 800 místnostmi.

Komplex je postaven do tvaru čtverce v italsko-německém barokním stylu a je tvořen z několika částí. V čele stavby stojí bílá mramorová bazilika, lemována okrovými zdmi paláce. Na každém konci průčelí paláce stojí identická bílá čtvercová věž s kopulí.

Na bazilice jsou posazeny dvě zvonice a v každé z nich je celkem 47 zvonů. Uvnitř baziliky můžeme nalézt barokní a neoklasicistní prvky a také mnoho uměleckých děl, jako například 14 mramorových soch světců, které vytvořili portugalští a italsí sochaři v 18. století. Uprostřed baziliky je honosná kopule s bohatě malovaným stropem.

V samotném paláci se nachází nespočet místností, dlouhých chodeb a komnat s nevšedními malovanými stropy. V komnatách jsou také vystaveny kopie původního nábytku z 19. století – jejich originály byly odvezeny do Brazílie při útěku královské rodiny z Portugalska kvůli invazi Napoleonských vojsk. Dominantou celého paláce je rokoková dvoupatrová knihovna s podlahou tvořenou z mramorových kostek, zdobnou stropní valenou klenbou a vyřezávanými regály, ve kterých je možné nalézt více než 40 000 knih (některé pocházejí až z 15. století). V zadní části paláce je postaven také klášter, ve kterém se nachází lékárna s původním vybavením a nemocnice určená pro duševně nemocné mnichy.

K celému komplexu patří také francouzská zahrada Jardim do Cerco s geometrickým uspořádáním a ohromná zámecká obora Tapada, ve které je možné spatřit divokou zvěř.

Přímo do Mafry jezdí z lisabonského autobusového stanoviště Campo Grande pravidelná přímá autobusová linka, která umožňuje turistům využít paláce Mafra jako kratší jednodenní výlet při svém pobytu ve městě Lisabon.

Celá královská budova Mafra byla čerstvě zapsána na seznam památek světového dědictví UNESCO v roce 2019. ^{[104][105][106][107][108][109]}

UNESCO: Kulturní krajina Sintra

Město Sintra se nachází přibližně 30 kilometrů od centra Lisabonu. Z Lisabonu do Sintry vede přímá vlaková linka (Linha da Sintra) nebo je možné využít přímého autobusového spoje, který zastavuje přímo uprostřed místa dění – kulturní krajiny Sintra. Celý tento komplex několika objektů exotického vzezření se nachází v pohorí Serra da Sintra a je vsazen do neobyčejně rozmanité přírody, která je ideální pro pěší turistiku.

Tento ojedinělý komplex se skládá z několika paláců, klášterů, hradů, venkovských domů, ale také parků a zahrad. Hlavní budovou je Národní palác Sintra (Palácio Nacional de Sintra), který od dob vítězství nad Maury v roce 1139 až do počátku 20. století sloužil jako letní sídlo portugalských panovníků. Palác byl postaven namísto zbořeného hradu Castelo dos Mouros, který pocházel z dob nadvlády Maurů. Exteriér paláce ihned zaujme svými dvěma vysokými bílými komíny kónického tvaru, které vedou z palácové kuchyně. Omítka paláce je jednodušší, bílá, ale všude jsou patrná exotická zdobení, hlavně kolem oken a dveří. Uvnitř se nachází několik honosných sálů, ve kterých se často objevují ručně malované kazetové stropy, jako například v Labutím sále (Sala dos Cisnes), kde je na stropě vyobrazeno 27 labutí zasazených do pozadí přírody.

¹⁰⁴ *Palácio Nacional de Mafra* - Knoow. Enciclopédia Temática - Knoow - Knoow [online]. Copyright © 2015. All Rights Reserved. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z:

<https://knoow.net/terraselocais/locaisdeportugal/palacio-nacional-mafra/>

¹⁰⁵ PN MAFRA | *Palácio Nacional de Mafra*. [online]. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z:

<http://www.palaciomafra.gov.pt/en-GB/Default.aspx>

¹⁰⁶ GLANCEY, Jonathan a CUSSANS, Thomas. *Architektura*. V Praze: Slovart, 2007. s. 325. ISBN 978-80-7209-960-3. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:34c4b340-9fc5-11e8-99aa-005056827e51>

¹⁰⁷ BINKOVÁ, Simona. *Portugalsko*. Praha: Libri, 2004. s. 70. ISBN 80-7277-217-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:44b49630-94e7-11e5-be6a-001018b5eb5c>

¹⁰⁸ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

¹⁰⁹ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

Dalším velice výrazným palácem kulturní krajiny Sintry je bezesporu Palácio da Pena, který se tyčí na samotném vrcholu pohoří Serra da Sintra. Tento palác s královskou žlutou a jahodově růžovou omítkou zdobený různými prvky několika uměleckých stylů může na první pohled působit poněkud nevkusně a překombinovaně, ale je to jedinečná architektonická perla. Palác nechal postavit Ferdinand II. Sasko-Kobursko-Gothský v 19. století namísto zničeného jeronýmského kláštera Nossa Senhora da Pena z 15. století. Jak již bylo zmíněno, celá budova je směsí různých architektonických stylů, najdeme zde například věže a věžičky inspirované gotikou, orientálními portály nebo manuelskou Tritonovu klenbu nad vstupním portálem bohatě zdobenou mořskými motivy, kde je také zobrazen sám Triton – syn řeckého boha moří Poseidona.

Uvnitř paláce se nachází velké množství místností a sálů s jasnými barvami stěn, zdobenými stropy a mohutným vyřezávaným nábytkem, který je původní.

Dalším palácem, který stojí jistě za zmínku, je palác s rozlehlým parkem Quinta da Regaleira, postaven v neomanuelském stylu v 90. letech 19. století. Palác je protnutý různými podzemními chodbami a jeskyněmi, a kromě nich se zde nachází také takzvaná Studna zasvěcení (Poço Iniciático) neboli „obrácená věž“, kolem které vede točité schodiště, po kterém návštěvníci mohou sejít až na samé dno studny.

Velice významnou a neopomenutelnou budovou je také palác a park Monserrate, který byl postaven anglickými kupci ve 14. století. V tomto honosném paláci inspirovaným romantismem a indickými prvky pobývalo několik slavných Britů – například obchodník a sběratel umění sir Francis Cook, spisovatel William Beckford nebo básník Lord George Gordon Byron. Park Monserrate shromažďuje přes 3000 různorodých druhů flóry ze všech koutů světa a od roku 2020 je park integrován do kulturní trasy s názvem Evropská cesta historickými zahradami (European Route of Historic Gardens), jenž je pod záštitou Rady Evropy.

V komplexu kulturní krajiny Sintry se také nachází mnoho muzeí, jako například Muzeum moderního umění (Museu de Arte Moderna), ve kterém je shromážděno a

vystaveno velké množství uměleckých děl mezinárodně uznávaných moderních autorů, jako je například Andy Warhol nebo Jackson Pollock. ^{[110][111][112][113][114][115][116][117]}

Sintra je jedním z nejnavštěvovanějších míst v celém Portugalsku. Podle statistiky za rok 2018 navštívilo památky kulturní krajiny Sintra celkem 5 milionů turistů. ^[118]

Turisté sem jezdí převážně na jednodenní výlety z Lisabonu, přímo z Lisabonu do Sintry jezdí pravidelné a přímé vlakové spojení, ale už jen kvůli své rozlehlosti není možné si celou krajinu prohlédnout za den, proto je turistům doporučeno v Sintře alespoň jednu nebo dvě noci přespát. Turisté, kteří chtějí navštívit Sintru v rámci jednodenního výletu, mohou využít takzvané zelené karty, kterou si mohou zakoupit na kterékoliv stanici metra či v informačním centru města Lisabon. Tato zelená karta má několik druhů a obvykle v sobě zahrnuje jízdenku vlakem do Sintry a zpět do Lisabonu, jízdenku na lokální autobusovou linku, která zastavuje v blízkosti každé budovy krajiny Sintra a vstupné do několika památek a muzeí, závisující od typu zelené karty.

Celá tato rozlehlá kulturní krajina v Sintře byla zapsána na seznam památek UNESCO v roce 1995.

¹¹⁰ PARQUES de SINTRA - Lista de Parques e Monumentos de Sintra. [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.parquesdesintra.pt/en/parks-monuments/>

¹¹¹ Park of Monserrate | European Route of Historic Gardens. European Route of Historic Gardens | Historic Gardens of Europe [online]. Copyright © 2017. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://europeanhistoricgardens.eu/en/portfolio-item/park-of-monserrate/>

¹¹² Cultural Landscape of Sintra - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/723>

¹¹³ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

¹¹⁴ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

¹¹⁵ NOVÁK, Zdeněk, NOVÁKOVÁ, Marcela a SOUKUPOVÁ, Barbora. *Portugalsko: Madeira ; Azory : průvodce do zahraničí*. Praha: Olympia, 1997. ISBN 80-7033-431-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:98a8d4a0-d329-11e6-b3b6-005056825209>

¹¹⁶ GLANCEY, Jonathan a CUSSANS, Thomas. *Architektura*. V Praze: Slovart, 2007. s. 413. ISBN 978-80-7209-960-3. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:3c860570-9fc5-11e8-99aa-005056827e51>

¹¹⁷ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:593467c0-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

¹¹⁸ *Estudo Estatístico sobre Turismo em Sintra – Sintrenses com Marco Almeida*. Sintrenses com Marco Almeida – Sintrenses com Marco Almeida [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.marcoalmeida.net/estudo-estatistico-sobre-turismo-em-sintra/>

10 Souostroví Madeira

Souostroví Madeira (oficiálním názvem Autonomní oblast Madeira) je souostrovím vulkanického původu, nacházející se v Atlantském oceánu asi 980 kilometrů jihozápadně od pevninského Portugalska. Skládá se ze dvou obydlených ostrovů – Madeira a Porto Santo – a několika dalších neobydlených ostrovů a ostrůvků, rozdělenými do dvou skupin: ostrovy Desertas (portugalsky Ilhas Desertas) a Divoké ostrovy (portugalsky Ilhas Selvagens).

Existuje mnoho legend, příběhů a tvrzení o objevení ostrovů Madeira, avšak za oficiální rok objevení se považuje rok 1419, kdy portugalský mořeplavec João Gonçalves Zarco ztroskotal na ostrově Porto Santo a o dva roky později, když se na místo vrátil, objevili také ostrov Madeira. Ostrov byl v té době hustě zalesněný a odsud pochází jeho název Ilha Madeira, což v českém překladu znamená zalesněný ostrov. V roce 1497 Portugalsko připojilo celé souostroví k portugalské říši a během následujících let sem připlouvali první osadníci a započali osídlování Madeiry.

V roce 1976 byl Madeiře udělen status autonomního území Portugalska, čímž získala politickou a administrativní samostatnost a s ní také vlastní vládní orgány.

Ostrov Madeira je hornatý vulkanický ostrov s velice bohatou flórou. V současnosti je celé souostroví Madeira velice oblíbenou destinací pro turisty vyhledávající ekoturismus, a to převážně díky místní rozmanité a kopcovité přírodě, kterou hojně využívají k pěším nebo vysokohorským túrám a procházkám kolem typických madeirských zavlažovacích kanálů levadas. Dále zde mohou vidět širokou škálu květin – hortensie, bugenviley nebo ibišky a nádherných kvetoucích stromů, jako například kamélie, magnólie nebo mimosy. Pro ochranu této vzácné madeirské flóry je na ostrově zbudováno několik botanických zahrad. Hlavním přírodním unikátem ostrova Madeira jsou jednoznačně Vavřínové lesy, které jsou zapsané na seznam památek UNESCO jako přírodní památka.

Pro příznivce kulturně-poznávacího cestovního ruchu je ve městě Funchal k vidění mnoho významných budov. Za zmínku jistě stojí například radnice z 18. století Câmara Municipal, která původně sloužila jako hraběcí sídlo, katedrála Sé ze 16. století s bohatě zdobeným vnitřním prostorem nebo místní původní vinařské sklípky, které nabízejí ochutnávku místní speciality – dezertní víno Madeira.

Dominantou celého souostroví je stejnojmenný a největší ostrov Madeira. Žije na něm téměř 98 % celkové populace souostroví a také na něm leží hlavní město autonomní oblasti Madeira – město Funchal. Podle údajů z roku 2019 ve městě Funchal žije okolo 104,000 obyvatel ^[119], což tvoří přibližně jednu třetinu celkového počtu obyvatel Madeiry a současně je to osmé nejlidnatější město Portugalska. Lidé žijící na ostrovech jsou vůči turistům velice vstřícní, cestovní ruch je pro celé souostroví velice důležitým odvětvím z pohledu ekonomiky, a také proto je snadné se na ostrovech domluvit anglicky.

Na ostrově Madeira se nachází jedno mezinárodní letiště – Letiště Madeira (od roku 2016 je pojmenováno po portugalské fotbalové legendě Cristianu Ronaldovi), které se nachází přibližně 20 kilometrů od města Funchal. Toto letiště je nechvalně známé pro svou přistávací dráhu, která po havárii letadla při přistávání v roce 1977 byla prodloužena a v současné době je jedna třetina této přistávací dráhy postavena nad mořem. Cestujícím může přistávání na tomto letišti připadat stále nebezpečné, a to hlavně z důvodu častých silných větrů. ^[120]

Pro snadnější dopravu mezi ostrovy Madeira a Porto Santo bylo také na ostrově Porto Santo vybudované letiště, na kterém přistávají letadla převážně z Lisabonu a Funchalu a sezónně také z jiných evropských měst. Mezi těmito dvěma ostrovy lze také využít plavbu na trajektu.

Na ostrově Madeira je nejrozvinutějším typem dopravy rozhodně doprava silniční. Přímo v hlavním městě Funchal je velice hustá síť veřejné dopravy a odtud také jezdí nespočet autobusů, které jezdí do všech oblíbených turistických míst. Pro turisty dávající přednost pohodlí je po ostrově umístěno několik půjčoven automobilů. ^{[121][122]}

¹¹⁹ *Statistics Portugal* – Web Portal. [online]. Copyright © Instituto Nacional de Estatísticas. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z:

https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_indicadores&contecto=pi&indOcorrCod=0008273&selTab=tab0

¹²⁰ *The 2 Reasons why Madeira Airport is so Dangerous* - Roots Travler. Roots Travler - Find answers about your next destination [online]. Copyright © 2019. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z:

<https://rootstravler.com/madeira-airport-dangerous/>

¹²¹ DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.

¹²² SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

UNESCO: Vavřínové lesy na Madeiře (Laurisilva)

Vavřínový les (portugalsky laurisilva, z latinského slova laurus = vavřín a silva = les) je les pralesovitého typu v prostředí vlhkých subtropů. V současné době se tyto lesy dochovaly pouze na ostrovech v Atlantiku, kde je vlhké a teplé podnebí, a to konkrétně na Kanárských ostrovech, Azorských ostrovech a na Madeiře. Ještě před dobami osídlování ostrovů se vavřínové lesy na jmenovaných ostrovech rozprostíraly na velkých plochách, avšak začátkem 15. století začali osadníci lesy kácet a vypalovat pro uvolnění území ke stavění sídel a k pěstování plodin, a tím lesy zanikaly. Nejvíce se jich zachovalo právě na Madeiře a se svou přibližnou celkovou plochou 150 km² je největším souvislým lesem tohoto typu na světě. Z celkové plochy vavřínových lesů jde z 90 % o lesy původní, nepoznamenané zásahem člověka, miliony let staré (pocházející z období před dobou ledovou).

Lesy leží většinou ve výšce mezi 600 a 1 300 metrů na strmých horských svazích na severu ostrova Madeira a jsou chráněny celkem 150 přírodními rezervacemi. Rostou zde ojedinělé a velice vzácné druhy stromů, které mohou růst až do výšek 40 metrů a také zde najdeme druhy živočichů, se kterými se nikde jinde na světě nesetkáme – například holub dlouhoprstý

Vavřínové lesy jsou pro turisty z větší části přístupné, avšak jsou výhradně pro pěší turistiku. Z města Funchal je k lesům zavedená pravidelná autobusová doprava, díky níž se návštěvník dostane až do městečka Ribeiro Frio a cesta trvá přibližně 45 minut.

Především pro svou vzácnost a jedinečnost byly madeirské vavřínové lesy v roce 1999 zapsány na seznam světového dědictví UNESCO. ^{[123][124][125]}

¹²³ *Skrytá nádhera s částečným zákazem vstupu: Vavřínový les na ostrově Madeira* | Cestovinky. Zajímavá místa na Cestovinky.cz - Váš průvodce při cestování [online]. [cit. 2021-03-18]. Copyright © Cestovinky.cz. Dostupné z: <https://www.cestovinky.cz/clanek/skryta-nadhera-s-castecnym-zakazem-vstupu-vavrinovy-les-na-ostrove-madeira>

¹²⁴ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:032700a0-d9c2-11e7-bbbb-005056827e51>

¹²⁵ BEDÜRFTIG, Friedemann. *1000 divů světa: poklady lidstva na pěti kontinentech*. Praha: Svojtka & Co., 2004. ISBN 80-7352-133-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b898ba00-1873-11e4-8f64-005056827e52>

11 Azorské ostrovy

Souostroví Azory (oficiálním názvem Autonomní území Azory) je portugalské autonomní území nacházející se v atlantském oceánu přibližně 1,000 kilometrů od pevninského Portugalska. Skládá se z 9 hlavních obydlených ostrovů sopečného původu a několika dalších drobných ostrůvků. Hlavní ostrovy jsou rozděleny do následujících tří skupin:

- Centrální skupina: ostrovy Faial, São Jorge, Terceira, Graciosa, Pico;
- Západní skupina: ostrovy Corvo, Flores;
- Východní skupina: ostrovy Santa Maria, São Miguel.

Největší z ostrovů je ostrov São Miguel, kde se také nachází správní středisko azorských ostrovů a současně centrum cestovního ruchu – Ponta Delgada. Turisté se ve většině případů ubytovávají právě zde a odsud poté podnikají celodenní výlety po ostrově São Miguel nebo přímo po celém souostroví. Ve městě Ponta Delgada je k vidění spousta sakrálních budov, jako například manuelský kostel São Sebastião ze 16. století nebo významný honosný klášter Convento da Esperança, který je centrem významných křesťanských slavností, především Velikonoc.

Na souostroví se také nacházejí dvě místa zapsaná na seznamu UNESCO – původní vinice na ostrově Pico a historické město Angra da Heroísmo na ostrově Teiceira.

Azorské ostrovy jsou nejméně navštěvovaným regionem Portugalska. Za rok 2019 bylo evidováno téměř 780,000 turistů, z nichž polovina byla zastoupena turisty domácími a druhá polovina turisty zahraničními. ^[126] Největší atraktivitou je pro ně bezesporu místní neobyčejná příroda nabízející nevídaná panoramata se spoustou zeleně, zalesněných vyhaslých sopek, horkých pramenů a křišťálově čistými jezery, proto jsou ostrovy navštěvovány hlavně turisty vyhledávající ekoturismus.

¹²⁶ *Estatísticas | Hóspedes 2010-2020*. travelBI by Turismo de Portugal. [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/en-us/Pages/PowerBI/guests.aspx>

Teploty jsou na ostrovech velice příznivé, pohybující se kolem 20 °C. Je zde vysoká vlhkost, ale také časté slunečné dny a občasné srážky, které jsou nejčastější v zimě. Azorské ostrovy jsou díky svému oceánskému klimu vhodnou destinací po celý rok.

Obyvatelé azorských ostrovů jsou velice zdvořilí a pohostinní, a hlavně turistům se snaží vyjít ve všem vstříc. Stejně jako obyvatelům Madeiry, ani zdejším nedělá problém zvládnout alespoň základní konverzaci v anglickém jazyce. Turisté si velice váží, ale současně se obávají, že jejich počet bude vzrůstat, a to ohrozí jejich původní krajinu a architekturu. Jejich hlavním zdrojem obživy je rybolov a chov krav. Říká se, že na ostrovech žije stejný počet krav, jako lidí. Také se k nim jako k lidem chovají – nechávají je se volně pást na místních zelených loukách a velice si je hýčkají (na silnicích jim dokonce dávají přednost) a z mléka těchto krav se potom vyrábí výtečné světoznámé sýry.

Síť veřejné dopravy není na ostrovech tolik rozvinutá. Autobusy jezdí po dlouhých časových intervalech a vlaky zde nejezdí, tudíž se turistům doporučuje pronajmout si vůz v jedné z mnoha autopůjčoven na ostrovech.

Na ostrovech Terceira, São Miguel a Faial se nacházejí tři mezinárodní letiště, ze kterých se létá nejen do evropských destinací, ale také například do kanadského Toronta nebo amerického Bostonu. Mezi ostrovy se dá cestovat nejen letecky, ale také trajekty nebo loděmi. ^{[127][128]}

UNESCO: Angra do Heroísmo

Angra do Heroísmo je nejlidnatější město ostrova Teiceira a současně jeho střediskem. Bylo založeno v roce 1478 pouze jako přístavní město Angra, které královna Marie II. (1828-1853) pojmenovala v roce 1834, v čest hrdinství během bojů o svůj trůn, Angra do Heroísmo (heroísmo = hrdinství). Již od svého založení bylo město významným

¹²⁷ JÁČ, Ivan a Technická univerzita v Liberci. *Hospodářská geografie Evropské unie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006, s. 224. ISBN 80-7372-051-5. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:728e2f64-c227-4262-831c-0420bd1996ea>

¹²⁸ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

námořním centrem a zastavovaly tu lodě na cestách mezi Evropou, Amerikou, Afrikou a západní Indií. Z tohoto období také pocházejí nejvýznamnější památky města.

V roce 1980 zasáhlo celé Azorské ostrovy silné zemětřesení o síle 6,9 stupňů RichtEROVY škály, které způsobilo vážné škody a několik lidských ztrát. Kromě tisíce zničených domovů bylo také zničeno mnoho významných budov, mimo jiné také Angra do Heroísmo. Město bylo po poničení během 4 let kompletně opraveno a rekonstruováno. Překvapivě tato událost přispěla k obnově a zviditelnění celého města.

Mezi nejvýznamnější památky patří dvě pevnosti – největší portugalskou pevností Castelo de São João Baptista a pevností São Sebastião. Obě měly za úkol zabezpečit celý přístav během španělské nadvlády trvající mezi lety 1580 až 1640. Obě tyto pevnosti jsou výjimečnými příklady vojenské architektury ostrovů.

Ze sakrálních budov stojí za zmínku katedrála Sé postavena v 16. století a barokní klášter São Francisco, ve kterém dnes sídlí městské historické muzeum. Kromě těchto zmíněných významných staveb je zde také možné vidět původní barokní a renesanční domy se zdobenými balkony v malebných uličkách.

Město Angra do Heroísmo kromě jiného nabízí turistům místa s nevšedním výhledem na zdejší ojedinělou a bohatou přírodu, jako je například bývalý sopečný kráter Monte Brasil.

Díky svému historickému významu a strategické roli v Atlantském oceánu se historické centrum města dostalo roku 1983 na seznam památek UNESCO. ^{[129][130][131][132]}

¹²⁹ Poloha Angra do Heroísmo, části, historie a zajímavosti. Portugalsko-Web.cz - Portugalsko jako na dlani [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.portugalsko-web.cz/clanky/angra-do-heroismo>

¹³⁰ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

¹³¹ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:57db4060-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

¹³² VESER, Thomas a ČADSKÝ, Vladimír. *Kulturní poklady: kulturní památky a přírodní ráje pod záštitou UNESCO*. V Praze: Knižní klub, 1997. s. 251. ISBN 80-7176-515-5. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ce097d80-78cf-11e5-954e-5ef3fc9ae867>

UNESCO: Vinice na ostrově Pico

Ostrov Pico je druhým největším ostrovem souostroví Azor. Je pojmenovaný podle místní sopky Ponta do Pico (2 351 m.n.m.), která je současně nejvyšším bodem celého Portugalska. Tato sopka je pro celý ostrov velice důležitá – na jejích svazích se již přes 500 let pěstuje vinná réva a sopečný prach spolu s lávou dávají révě vydatné živiny. Díky tomu je zde půda velice úrodná a víno je zde mnohem sladší než v ostatních vinicích na světě. Zdejší vinice jsou rozděleny do malých polí ohraničenými typickými zídkami z lávových kamenů, které se zde stavěli již během 15. století. Vyšší zídky slouží jako dělicí zeď mezi jednotlivými majiteli vinic a ty nízké mají za úkol chránit vinice před větrem a solí z oceánu. Víno se zde sklízí ručně a k výrobě místního vína (Vinho do Pico) se zde používají původní metody a receptury. Tyto vinice z 15. století se díky snaze o zachování tradic výroby vína a pro své typické vinice s lávovými zídkami zapsaly na seznam světového dědictví UNESCO roku 2004.

Toto autentické prostředí je v současné době ohroženo rozvojem cestovního ruchu, konkrétně výstavbou nových budov nezapadajících do tradiční krajiny, nebo také expanzí místního letiště Aeroporto do Pico, která může prostředí poškodit a zničit pravou autentičnost celé vinařské oblasti. ^{[133][134][135]}

¹³³ *Landscape of the Pico Island Vineyard Culture - UNESCO World Heritage Centre*. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © UNESCO World Heritage Centre 1992. [cit. 2021-03-18] Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1117/>

¹³⁴ HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:57db4060-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>

¹³⁵ SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4.

12 Region Algarve

Region Algarve (z arabského slova Al Gharb = západ) je nejjižnějším regionem Portugalska s centrálním střediskem ve městě Faro. Na severu sousedí s regionem Alentejo, na východě hraničí se Španělskem a ze západu a z jihu ho omývá atlantský oceán. Je známé převážně pro své nejmalebnější pláže na světě s typickými skalními útvary podél pobřeží. Ročně sem zavítá přibližně 5 milionů místních i zahraničních turistů, z nichž největší část tvoří turisté z Velké Británie. ^[136] Ti si již v průběhu staletí vytvořili tradici jezdit právě do Algarve trávit své dovolené, a to převážně kvůli velice příznivému celoročnímu slunnému počasí, které jim v Británii chybí.

Z regionu se v průběhu let stalo velké turistické centrum s velkým množstvím hotelů, letovisek a různých sportovních komplexů, kde hlavním sportovním vyžitím pro turisty i místní je golf. Místní golfové hřiště založili britští majetní obchodníci, kteří měli v Algarve svá sídla. Vyjma sportovišť se v Algarve nachází také několik míst k léčebným účelům, jako například termální lázně.

Zdejší krajina je velice rozmanitá. Kromě písčných pláží tvoří velkou část regionu také horské hřebeny, ze kterých se naskýtají neobvyklé výhledy na místní rozlehlé korkové lesy. Také se zde nachází několik chráněných oblastí, a to hlavně kolem místních řek.

Algarve je také regionem historie. Několik regionálních kulturních památek pochází ještě z dob nadvlády Římanů, které posléze vystřídali arabští Maurové, kteří se v regionu drželi po celých pět staletí a zůstalo zde po nich mnoho mešit, pevností a hradů, které si uchovaly svůj maurský vzhled.

Ve městě Faro se také nachází velice vytižené mezinárodní letiště, díky kterému mají turisté přímý spoj do tohoto turistického ráje a nemusí se dopravovat například z letiště Lisabon, které je od města Faro vzdálené přibližně 280 kilometrů. ^[137]

¹³⁶ *Estatísticas | Hóspedes 2010-2020*. travelBI by Turismo de Portugal. [online]. [cit. 2021-04-15] Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/en-us/Pages/PowerBI/guests.aspx>

¹³⁷ *Turistický průvodce po Algarve*. Europe Hotel and Destination Travel Guide [online]. Copyright © Copyright 2009. [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.portugal-live.com/cz/portugal/algarve/index.html>

13 Současný stav cestovního ruchu v Portugalsku

Cestovní ruch je pro Portugalsko velice důležitým odvětvím z ekonomického hlediska. Za rok 2019 jeho podíl na celkovém hrubém domácím produktu (dále jen HDP) činil 8,6 %^[138], což je v porovnání s podílem 2,9 %^[139] na HDP v České republice téměř trojnásobek.

Portugalsko se také již pravidelně objevuje na žebříčku 20 nejnavštěvovanějších zemí světa, za rok 2019 se umístila na 15. místě s počtem 24,6 milionů zahraničních turistů. Zmíněný žebříček je každý měsíc publikován Světovou organizací cestovního ruchu (zkratka UNWTO) ve své zprávě s názvem „World Tourism Barometer“.

Nepříznivé okolnosti roku 2020 – světová pandemie viru COVID-19 – mimo jiné také velice negativně ovlivnily celosvětový cestovní ruch, kdy ve většině zemí světa bylo cestování do jiných zemí přímo zakázané nebo se cestující museli řídit velice přísnými pravidly a podmínkami pro vycestování ze země. Zpráva UNWTO z měsíce prosince roku 2020 uvádí, že v porovnání s předchozím rokem 2019 se počet zahraničních turistů v Portugalsku za rok 2020 snížil o 73,8 %, čímž se jeho příjmy z cestovního ruchu snížily o celých 55,8 %.^[140]

V současné době odborníci stále nechtějí předpovídat, kdy se cestovní ruch v Portugalsku vrátí zpět na hodnoty z roku 2019. Evropská komise predikuje, že v létě 2021 by měl přijít výrazný vzestup cestovního ruchu v Portugalsku, avšak varuje, že doba je stále velice nejistá. Portugalsko by mělo počítat spíše s rozvojem a růstem domácího cestovního ruchu, který bude přínosnější hlavně pro venkov a menší turistické destinace než pro ty destinace nejvyhlášenější, jako je například region Algarve.^[141]

¹³⁸ *Turismo em Portugal* | 2019. [online]. [cit. 2021-04-20] Dostupné z:

<https://travelbi.turismodeportugal.pt/pt-pt/Paginas/turismo-em-portugal-2019.aspx>

¹³⁹ *Satelitní účet cestovního ruchu* | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 2021-04-20].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

¹⁴⁰ *UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, December 2020*. (2020) [online]. UNWTO World Tourism Barometer, 18(7). [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://doi.org/10.18111/wtobarometereng.2020.18.1.7>

¹⁴¹ *Comissão Europeia espera “retoma significativa” do turismo no verão*. Setor mostra-se cauteloso – ECO. ECO – Economia Online [online]. Copyright © Copyright ECO 2021 Swipe News, SA. Todos os Direitos Reservados [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://eco.sapo.pt/2021/02/12/comissao-europeia-espera-retoma-significativa-do-turismo-no-verao-setor-mostra-se-cauteloso/>

14 Konkrétní návrh zájezdu po památkách zapsaných na seznam světového dědictví UNESCO v Portugalsku

Pokud si potenciální turista chce vybrat zájezd do Portugalska, převážná část českých cestovních kanceláří mu nabídne zájezdy především do těch světoznámých portugalských destinací jako je Lisabon nebo pláže v Algarve. Avšak pro ty náročnější turisty, kteří se zajímají hlavně o historii a architekturu, je to těžší takový zájezd s cestovní kanceláří najít. Pro tyto nadšence historie byl navržen následující 12denní zájezd po památkách, které jsou zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO. Z časových a finančních důvodů byly pro tento zájezd vybrány pouze památky UNESCO, které se nacházejí v pevninském Portugalsku. Z důvodu velice špatné dostupnosti hromadnou dopravou a finanční náročnosti za zapůjčení automobilu bylo vynecháno město Elvas a jeho opevnění.

Jak bylo již zmíněno, tento zájezd je vhodný převážně pro milovníky historie a architektonických památek. Celý zájezd je naplánovaný pro menší skupinu maximálně 6 lidí mluvících česky ve věku 16 až 60 let. Doporučuje se alespoň průměrná fyzická zdatnost, některá města vyžadují výšlapy do kopců, a proto se po celou dobu zájezdu také doporučuje mít vhodnou sportovní obuv. Zájezd bude veden zkušeným a licencovaným českým průvodcem s bohatými znalostmi o historii a kultuře Portugalska, který bude pro účastníky k dispozici po celou dobu zájezdu a během každodenního programu je bude provázet všemi místy a poskytovat informace o navštívených místech. Průvodce bude také ovládat portugalský jazyk a bude vlastnit řidičský průkaz skupiny B.

Pro zájezd bylo vybráno období 26. 9. 2021 - 8. 10. 2021, kdy v Portugalsku panuje stále příjemné počasí pro turistiku a končí hlavní turistická sezóna, tudíž se v Portugalsku bude vyskytovat menší počty turistů. Také v tomto období začíná věhlasné vinobraní ve vinařské oblasti Douro a ve městě Coimbra začíná akademický rok a s ním studentské slavnosti. Ubytování bude zajištěno ve 3 různých městech vždy ve dvojlůžkových pokojích s oddělenými lůžky a včetně snídaní.

Celková cena zájezdu zahrnuje veškerou dopravu, tj. zpáteční letenky Praha – Lisabon a Porto – Praha, jízdenky za veřejnou hromadnou dopravu a dva jednodenní pronájmy sedmimístného vozu. Dále je započítáno ubytování, a to vždy včetně snídaně, vstupenky do všech památek a muzeí, které se během zájezdu navštíví, komentovaná ochutnávka portského vína, plavba lodí po řece Douro a služby českého průvodce. Cena nezahrnuje pojištění, stravu během dne (kromě snídaní v hotelu) a další individuální náklady během pobytu.

V ceně letenky je zahrnuto jedno odbavované zavazadlo s maximální vahou 23 kg, jedno menší příruční zavazadlo, které musí splňovat požadované rozměry 55x40x20 cm a maximální hmotnost 8 kg, a jedno malé osobní zavazadlo (tašku, batůžek, kabelku).

Ubytování bude zařízeno na celkem šest nocí ve městě Lisabon, dvě noci ve městě Coimbra, tři noci ve městě Porto a dvě noci v městečku Peso da Régua.

Zájezd je započat 26. září na letišti Václava Havla v Praze, odkud se odlétá do města Lisabon. Na plánu je celkem 14 portugalských památek, zapsaných na seznam UNESCO, jejichž navštívení je rozplánováno do 13 dnů. Jelikož je zájezd směřovaný hlavně na památky UNESCO, je prohlídce městu Lisabon s průvodcem vyhrazen pouze jeden den. Účastníci však budou mít dostatečné množství času prohlédnout si město individuálně.

Pro cestování mezi jednotlivými místy bude využita převážně veřejná doprava, pouze ve dvou případech bude pronajat sedmimístný automobil pro pohodlnější a časově méně náročné cestování. Účastníkům doporučujeme nainstalovat si aplikaci Moovit. Aplikace se dá použít ve větších městech a po celém severním regionu, stačí mít zapnutý přístup k poloze v telefonu a zadat cílové místo a aplikace sama vyhledá nejbližší spoj veřejnou dopravou či doporučí nejrychlejší trasu pro pěší.

Den 1. (26. 9. 2021)

První den zájezdu je vyhrazen pro cestu z České republiky do Portugalska. Zájezd je započat na Letišti Václava Havla na Terminálu 2, odkud se letí se společností TAP Portugal celkem 3,5 hodiny přímo do města Lisabon. Letadlo podle leteckého řádu odlétá ve 13:30 a pasažérům se doporučuje být na letišti minimálně dvě hodiny předem, tudíž se průvodce se všemi účastníky sejde v 11:00 před kavárnou Costa Coffee,

nacházející se uvnitř odletové haly Terminálu 2, kde se průvodce pečlivě představí a seznámí účastníky s celkovým programem zájezdu. Po příletu do Lisabonu a po vyzvednutí zavazadel se metrem účastníci i s průvodcem přesunou do hotelu Feels Like Home Rossio Prime Suites, kde poté končí jejich denní program a účastníci se mohou aklimatizovat v hotelu či jít na individuální večerní procházku Lisabonem spojenou s večeří v některé z místních restaurací.

11:00	Sraz účastníků s průvodcem před kavárnou Costa Coffee a přivítání
11:20 – 13:00	Odbavení zavazadel, letištní kontrola, vstup na palubu letadla
13:30 (CET) – 16:30 (GMT)	Let z letiště Václava Havla Praha na letiště v Lisabonu
16:30 – 17:00	Přistání, převzetí zavazadel a přesun ke stanici metra Aeroporto
17:03 – 17:33	Cesta metrem ze stanice Aeroporto do stanice Rossio (1,5 EUR/osobu)
17:40	Příchod do hotelu (stanice Rossio se nachází 200 metrů od hotelu), následný check-in a konec denního programu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Letenka	4 963 Kč
Veřejná doprava	1,5 EUR = 39 Kč
Ubytování	844 Kč
Celkem	5 846 Kč

Den 2. (27.9.2021)

Druhý den zájezdu bude zaměřen hlavně na dvě lisabonské památky, zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO – Belémskou věž a Klášter jeronymitů. S nimi bude spojena návštěva archeologického muzea Museu Nacional de Arqueologia a přeprava nejznámějším lisabonským výtahem Elevador de Santa Justa, odkud je působivý výhled na celý Lisabon. Výtah se nachází pouhých pět minut chůze od hotelu. Průvodce koupí v předprodeji jednotnou vstupenku za 16 EUR, která platí do Kláštera jeronymitů, na Belémskou věž a také do muzea, tudíž se účastníci vyhnou veškerým frontám, které jsou u těchto památek velice častým jevem.

Během poledních hodin dostanou účastníci osobní volno, které mohou využít pro oběd a je jim také doporučeno koupit si jako dezert pastel de Belém v nejstarší lisabonské pekárně Pastel de Belém.

Denní itinerář

9:45	Sraz s průvodcem před hotelem
10:00 – 10:22	Cesta autobusem č. 714 od zastávky Pç. Figueira (400 metrů od hotelu) na zastávku Rua dos Jerónimos (1,50 EUR/osobu)
10:30 – 12:00	Prohlídka celého Kláštera jeronymitů
12:00 – 13:30	Osobní volno
13:30 – 15:20	Návštěva Národního archeologického muzea
15:50 – 16:30	Prohlídka Belémské věže
17:05 – 17:46	Cesta tramvají č. 15E ze zastávky Largo Da Princesa (9 minut chůze od věže) na zastávku Pç. Figueira (výtah se nachází 300 metrů od zastávky (1,50 EUR/osobu)
18:00 – 18:45	Přeprava výtahem Elevador de Santa Justa a vyhlídka (5,15 EUR/osobu za jízdu výtahem + 1,50 EUR/osobu za vyhlídku
18:45 – 18:50	Cesta pěšky zpět k hotelu a konec denního programu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Vstupné	17,50 EUR = 450 Kč
Veřejná doprava	8,15 EUR = 210 Kč
Ubytování	844 Kč
Celkem	1 504 Kč

3. den (28. 9. 2021)

Třetí den zájezdu bude celý vyhrazen k prohlídce města Sintra. Účastníkům je doporučeno využít hotelové snídaně co nejdříve, protože se s průvodcem sejdou před hotelem již v 8:50, odkud vyrazí na vlakovou zastávku Rossio, ze které se následně dopraví přímo do Sintry. Průvodce ještě před hotelem dá každému účastníkovi takzvanou Zelenou kartu Circuito da Pena, která zahrnuje zpáteční jízdenku z Lisabonu do Sintry, autobusovou dopravu mezi jednotlivými vybranými památkami a zpět na

nádraží v Sintře, vstupenky do paláce Palácio Nacional de Sintra, hradu Castelo dos Mouros, paláce Palácio Nacional da Pena. Cena karty za osobu je 39,50 EUR + 0,50 EUR za kartičku. Každá z památek se nachází ve vysokých kopcích, tudíž budou účastníci mezi památkami využívat linkového autobusu č. 434 určeného právě pro cestu mezi jednotlivými památkami Sintra na okruhu Circuito da Pena.

Denní itinerář

8:50	Setkání s průvodcem před hotelem a cesta k nádraží Rossio (200 m)
9:06 – 9:51	Cesta vlakem z Lisabonu do Sintry
10:05 – 10:10	Cesta v linkovém autobusu č. 434 (Circuito da Pena) od nádražní zastávky Sintra Estação do historického centra (zastávka Sintra Vila)
10:15 – 11:15	Prohlídka Palácio Nacional de Sintra komentovaná vlastním průvodcem
11:15 – 13:20	Osobní volno na občerstvení a procházku po historickém centru.
13:25 – 13:30	Odjezd ze zastávky Sintra Vila k hradu Castelo dos Mouros.
13:45 – 15:00	Prohlídka hradu Castelo dos Mouros
15:05 – 15:10	Cesta autobusem ze zastávky Castelo dos Mouros na zastávku Palácio da Pena
15:20 – 16:50	Prohlídka uvnitř paláce Palácio da Pena
17:00 – 18:30	Procházka v přilehlém parku a osobní volno
18:30 – 18:40	Odjezd ze zastávky Palácio da Pena zpět na nádraží
19:10 – 19:50	Cesta vlakem ze Sintry do Lisabonu na vlakovou zastávku Rossio, kde poté končí denní program

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Zelená karta	40 EUR = 1 031 Kč
Ubytování	844 Kč
Celkem	1 875 Kč



Obrázek 4: Trasa autobusu č. 434. ^[142]

Den 4. (29. 9. 2021)

Čtvrtý den bude poněkud odlehčující oproti předchozímu dni – účastníci budou mít možnost navštívit královský palác Mafra a přilehlý lovecký park Cerco, což představuje program pouze na odpoledne. Účastníci si budou moci přispat, setkání s průvodcem je naplánované na 10:30. Po návratu zpět do Lisabonu mají účastníci volný čas na procházku po městě a případně večeri. Večer je pro účastníky připraven dobrovolný program, kdy na 20:30 je vytvořena rezervace stolu v jednom z nejslavnějších barů s živou kapelou, která hraje věhlasné fado. Do baru není žádné vstupné a veškerou konzumaci v baru si každý účastník platí individuálně. V baru je možné také povečeřet.

Denní itinerář

10:30	Sraz před hotelem a přesun ke stanici metra Rossio
10:37 – 10:57	Cesta metrem ze stanice Rossio do stanice Campo Grande, trasa metra Linha Verde (1,50 EUR/osobu)
11:16 - 11:41	Cesta autobusem č. 209 ze zastávky Campo Grande do Mafry (7,70 EUR/osobu/zpáteční jízdenku)
11:41 – 13:30	Příjezd do Mafry a následné osobní volno na oběd a případnou individuální procházku po městě Mafra
13:30 – 16:00	Komentovaná prohlídka celého paláce Mafra a baziliky (6 EUR/osobu)

¹⁴² 434 - *Época Baixa* | Scotturb : Transportes Públicos - Sintra - Cascais - Oeiras. [online]. [cit. 2021-04-02] Dostupné z: <https://scotturb.com/carreira-434-eb/>

16:00 – 16:30	Přesun do parku Cerco za komentovanou procházkou
16:30 – 16:40	Cesta zpět na zastávku autobusu
16:52 – 17:38	Cesta zpět autobusem č. 200 do Lisabonu na zastávku Campo Grande
17:47 – 18:02	Cesta metrem ze stanice Campo Grande do stanice Rossio, trasa metra Linha Verde (1,50 EUR/osobu)
18:02 – 20:15	Osobní volno pro zájemce o večerní program

Večerní dobrovolný program

20:15 – 20:30	Sraz před hotelem a cesta pěšky do baru Clube de Fado, kde hraje živé fado až do pozdních hodin
----------------------	---

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Veřejná doprava	10,70 EUR = 276 Kč
Vstupné	6 EUR = 155 Kč
Ubytování	844 Kč
Celkem	1 275 Kč

Den 5. (30. 9. 2021)

Pátý den bude jedním z nejnáročnějších dnů celého zájezdu, během celého jednoho dne navštívíme totiž hned tři památky zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO – město a klášter Tomar, klášter Alcobaça a klášter Batalha, do kterých bude zakoupena jednotná vstupenka za cenu 15 EUR/osobu, platící do všech tří klášterů. Aby se předešla limitovanost hromadné dopravy, bude zapůjčeno vozidlo Volkswagen Sharan pro sedm osob od společnosti Europcar, jehož cena zapůjčení včetně paliva vyjde klienty lépe než cena jízdenek hromadnou dopravou. Vozidlo vyzvedne průvodce v 9:00 v pobočce Europcar na ulici Rua Rodrigues Sampaio. Ve městech Tomar, Alcobaça i Batalha se nacházejí bezplatná parkoviště v těsné blízkosti klášterů, tudíž není potřebné počítat s poplatky za parkovné. Účastníkům zájezdu se doporučuje vzít si s sebou dostatek jídla a pití.

Kalkulace dopravy: cena za zapůjčení sedmimístného vozidla: 242,85 EUR; spotřeba konkrétního vozidla Volkswagen Sharan: 6,6l/100 km; průměrná cena paliva

v Portugalsku: 1,58 EUR/1 litr; počet kilometrů trasy Lisabon-Rossio – Tomar – Alcobaca – Batalha – Lisabon-Rossio: 330 km;
 Celková cena: 277,26 EUR, cena za osobu 46,21 EUR

Denní itinerář

9:15	Sraz před hotelem
9:20 – 10:45	Cesta do Tomaru, příjezd na parkoviště v blízkosti kláštera Řádu Kristova
10:45 – 11:40	Procházka městem Tomar
11:40 – 12:50	Oběd v jedné z místních restaurací
13:00 – 14:30	Prohlídka kláštera Řádu Kristova
14:40 – 15:20	Cesta ke klášteru Batalha, parkování přímo před klášterem
15:30 – 16:30	Prohlídka kláštera Batalha
16:40 – 17:10	Cesta ke klášteru Alcobaca, parkování v těsné blízkosti kláštera
17:20 – 18:20	Prohlídka kláštera Alcobaca
18:30 – 20:15	Cesta zpět do hotelu, následuje ukončení denního programu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Vstupné	15 EUR = 387 Kč
Doprava	46,21 EUR = 1192 Kč
Ubytování	844 Kč
Celkem	2 423 Kč

Den 6. (1. 10. 2021)

Šestý den budou mít účastníci zájezdu možnost navštívit jedno z nejvýznamnějších měst regionu Alentejo – Évora, jejíž historické centrum je zapsáno na seznam památek světového dědictví UNESCO. Účastníci budou mít, mimo jiné, také možnost navštívit městskou kostnici, která se nedoporučuje lidem citlivých povah, na což průvodce účastníky upozorní ještě před odjezdem a účastníci sami usoudí, zda budou chtít dovnitř. Doporučuje se mít sportovní obuv, prohlídka města bude probíhat výhradně pěší chůzí. Ve městě je mnoho možností k občerstvení a účastníci budou mít vyhrazený

čas na oběd, který si mohou dát v některé z místních restaurací, tudíž si nemusí účastníci vozit s sebou jídlo vlastní.

Denní itinerář

8:45	Sraz s průvodcem před hotelem
8:54 – 9:14	Cesta metrem ze stanice Rossio do stanice Sete Rios, linka Linha Azul (1,50 EUR/osobu)
9:30 – 11:00	Cesta autobusem z autobusové zastávky Lisboa-Sete Rios do města Évora (12,50 EUR/osobu)
11:05 – 11:20	Cesta z autobusové zastávky v Évore do historického centra
11:20 – 12:30	Prohlídka kostela São Francisco a kostnice (5 EUR/osobu)
12:30 – 14:00	Osobní volno
14:00 – 15:20	Návštěva kláštera Sé včetně okruhu s panoramatickým výhledem na celé město (3,5 EUR)
15:30 – 17:00	Komentovaná procházka historickým centrem kolem Dianina chrámu, univerzitní budovy a zahrady Jardim dos Colegiais
17:00 – 17:15	Cesta z historického centra zpět na autobusovou zastávku
17:30 – 19:15	Cesta autobusem zpět z Évory do Lisabonu na nádraží Lisboa-Sete Rios (12,50 EUR/osobu)
19:36 – 19:55	Cesta metrem zpět k hotelu ze stanice Sete Rios do stanice Rossio (1,50 EUR/osobu) a konec denního programu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Veřejná doprava	25 EUR = 645 Kč
Vstupné	8,5 EUR = 219 Kč
Ubytování	844 Kč
Celkem	1 708 Kč

Den 7. (2. 10. 2021)

Sedmý den se v časných ranních hodinách účastníci odhlásí z hotelu Feels Like Home Rossio Prime. Průvodce jim v hotelu na cestu zajistí snídaňové balíčky a po odhlášení se všichni přesunou do města Coimbra, kde budou mít zarezervované ubytování na jednu noc v hotelu Stay Hotel Coimbra Centro, který se nachází přímo v centru celého

města. Příjezd do Coimby se předpokládá na poledne, ale protože hotel umožňuje check-in až od 16:00, účastníci si uschovají svá zavazadla v hotelové úschovně a check-in proběhne až v pozdějších hodinách. Poté, co účastníci i s průvodcem dorazí k hotelu, budou mít dvě hodiny osobního volna pro úschovu zavazadel a následného oběda v některé z místních restaurací, kterých je v okolí hotelu dostatek. Následuje prohlídka katedrál Santa Cruz a Sé Velha a univerzitního paláce Paço das Escolas. Účastníkům se doporučuje mít dobrou sportovní obuv, cesta k univerzitní budově vyžaduje výšlap do kopce. Poté se účastníci odeberou do hotelu, kde proběhne check-in a následně individuální večeře v některé z místních restaurací. Ve večerních hodinách se můžou účastníci s průvodcem projít kolem řeky Mondego, odkud je výjimečný výhled na osvětlené město a mohou si odsud udělat na památku fotografie. Večerní program je dobrovolný.

Denní itinerář

8:30	Sraz s průvodcem před hotelem a přesun na stanici metra Rossio
8:48 – 9:08	Cesta metrem ze stanice Rossio do stanice Alameda (trasa metra Linha Verde), kde proběhne přestup na trasu Linha Vermelha a následně ze stanice Alameda se pojedou do stanice Oriente (1,5 EUR/osobu)
9:39 – 11:27	Cesta z vlakové stanice Lisboa – Oriente do stanice Coimbra-B (14,50 EUR/osobu)
11:37 – 11:52	Cesta autobusem číslo 50V z autobusové zastávky Estação Velha, nacházející se přímo u nádražní budovy, na zastávku Sent. Centro, nacházející se 330 metrů od hotelu Stay Hotel Coimbra Centro (1,60 EUR/osobu)
12:00 – 14:00	Osobní volno na uschování zavazadel a oběd v restauraci
14:00	Sraz s průvodcem před hotelem a následný přesun ke katedrále Santa Cruz (vzdálenost od hotelu je 350 metrů)
14:10 – 15:15	Prohlídka celé katedrály Santa Cruz (3 EUR/osobu)
15:30 – 16:10	Prohlídka katedrály Sé Velha (zdarma)
16:30 – 18:00	Prohlídka univerzity, knihovny a kaple (okruh 10 EUR/osobu)

18:00 – 20:30	Osobní volno – check-in v hotelu a individuální večeře v místní restauraci
----------------------	--

Dobrovolný večerní program

20:30 – 22:00	Procházka večerní Coimbrou
----------------------	----------------------------

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Veřejná doprava	17,60 EUR = 454 Kč
Vstupné	13 EUR = 335 Kč
Ubytování	919 Kč
Celkem	1 708 Kč

Den 8. (3. 10. 2021)

Osmý den bude pro účastníky zájezdu odpočinkovější. Ihned po odhlášení z hotelu budou mít účastníci sraz s průvodcem a společně půjdou pěšky na nádraží Coimbra, odkud je čeká cesta vlakem z města Coimbra do města Porto, kde budou pro účastníky připraveny pokoje v hotelu Mercure Porto Centro Aliados, ve kterém stráví následující tři noci. Po příjezdu do hotelu mohou účastníci svůj čas strávit individuálně, v bazénu se nachází, mimo jiné také posilovna a bazén, takže můžou zůstat v hotelu a relaxovat.

Denní itinerář

9:30	Sraz účastníků s průvodcem před hotelem a přesun k vlakové stanici (300 metrů od hotelu)
10:04 – 12:40	Cesta vlakem z města Coimbra do stanice Porto – São Bento (10,40 EUR/osobu)
12:45	Příchod do hotelu Mercure Porto Centro Aliados (pouhých 400 metrů od vlakové stanice), následný check-in a konec denního programu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Veřejná doprava	10,40 EUR = 268 Kč
Ubytování	1 293 Kč
Celkem	1 561 Kč

Den 9. (4. 10. 2021)

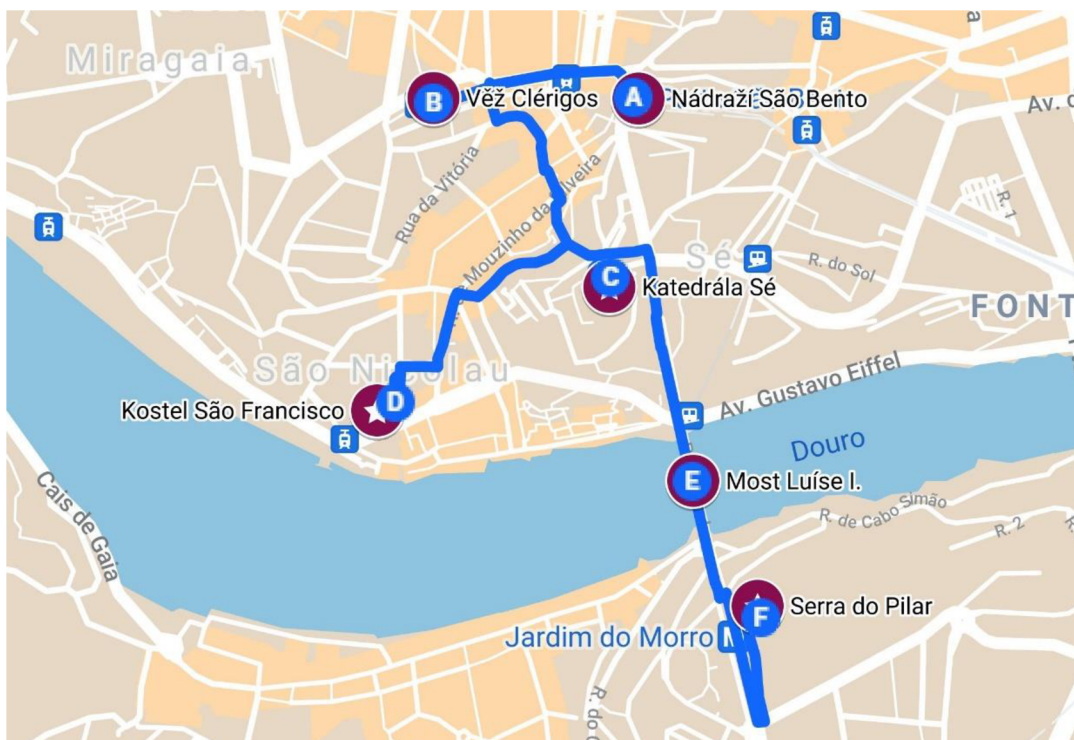
Devátý den účastníci zájezdu stráví pěší prohlídkou města Porto, konkrétně čtvrtí Ribeira, mostu Luíse I. a kláštera Serra do Pilar. Velice se doporučuje vzít si sportovní obuv, terén města je náročnější a na programu je také výšlap na věž Torre dos Clégios, ze které je impozantní výhled na celé město Porto a účastníci si budou moci pořídit mnoho památečních fotografií. Účastníci budou mít samozřejmě také osobní volno, které mohou využít pro oběd v místní restauraci. Denní program skončí v odpoledních hodinách u Serra do Pilar, kde si mohou účastníci užít další z výhledů na město Porto a poté mohou zbytek odpoledne strávit individuálně, například návštěvou jednoho z vinných sklepů či procházkou po městě.

Denní itinerář

10:00 – 10:08	Sraz s průvodcem před hotelem a cesta k nádraží São Bento
10:10 – 10:30	Prohlídka nádraží
10:30 – 10:40	Cesta k Torre dos Clégios
10:40 – 11:20	Výšlap na věž Torre dos Clégios (5 EUR/osobu)
11:20 – 11:35	Cesta ke katedrále Sé
11:35 – 12:35	Prohlídka katedrály Sé (3 EUR/osobu)
12:30 – 13:50	Osobní volno
13:50 – 14:15	Cesta ke kostelu São Francisco skrze typické portské uličky
14:15 – 15:15	Prohlídka kostela São Francisco a podzemních katakomb (7,5 EUR/osobu)
15:15 – 16:00	Cesta ke kostelu Serra do Pilar přes most Luíse I.
16:00 – 16:45	Prohlídka kostela a kláštera Serra do Pilar (1 EUR/osobu)
16:45	Konec denního program

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Vstupné	16,5 EUR = 425 Kč
Ubytování	1 293 Kč
Celkem	1 718 Kč



Obrázek 5: Trasa prohlídky města Porto. Zdroj: vlastní tvorba

Den 10. (5. 10. 2021)

Desátý den budou mít účastníci možnost navštívit dvě místa zapsaná na seznam světového dědictví UNESCO – historické centrum města Guimarães a svatyni Bom Jesus do Monte u města Braga. Účastníkům je vřele doporučena sportovní obuv a větší množství jídla s sebou. Po snídani účastníci i s průvodcem vyrazí nejdříve městskou hromadnou dopravou a poté dálkovým autobusem přímo do města Guimarães. Průvodce během dvouhodinové procházky městem účastníkům ukáže celé historické centrum a také exteriéry Paláce vévodů z Bragançy a hradu Castelo de Guimarães. Navštíví kostel Igreja de Nossa Senhora da Oliveira a také kostel Igreja de São Francisco. Po procházce budou mít účastníci čas na oběd v některé z místních restaurací a po obědě se odeberou pěšky zpět na zastávku autobusu, odkud pojedou do města Braga. V Braze se využije městské hromadné dopravy k cestě od autobusové zastávky přímo dolů pod schody

svatyně Bom Jesus do Monte. Účastníkům je doporučeno jít nahoru po schodech pěšky s průvodcem, který bude vést pomalým tempem komentovanou prohlídku napříč cestou nahoru po dlouhých schodech. Ti účastníci, kteří budou mít pocit, že náročnější výstup ke kostelu nezvládnou, mohou na vlastní náklady využít místní lanovku k cestě nahoru (jednosměrná jízdenka na lanovku stojí 1,50 EUR = necelých 39 Kč). Po výšlapu budou mít účastníci osobní volno k odpočinku, které mohou využít pro občerstvení v některém z místních stánků s občerstvením, nakoupení suvenýrů a pořízení fotografií. Následně si s průvodcem prohlédnou kostel Bom Jesus a vyčkají na západ slunce, který je na vrcholu svatyně velice nevšedním zážitkem. Poté všichni účastníci společně využijí lanovku k cestě zpět dolů k autobusu a přemístí se městskou hromadnou dopravou na autobusovou stanici v Braze, odkud pojedou zpět vlakem do Porta do hotelu.

Denní itinerář

9:30	Sraz u hotelu a cesta k zastávce Est.S.Bento (240 metrů od hotelu)
9:38 – 9:46	cesta autobusem č. 303 na autobusové stanoviště Campo 24 Agosto (1,60 EUR/osobu)
10:00 – 10:50	Cesta autobusem do města Guimarães (6 EUR/osobu)
10:50 – 11:05	Příjezd na autobusové stanoviště ve městě Guimarães a cesta pěšky do centra města
11:05 – 11:20	Prohlídka kostela Igreja de Nossa Senhora da Oliveira
11:30 – 11:45	Prohlídka kostela Igreja de São Francisco
11:45 – 13:15	Komentovaná procházka středověkými uličkami kolem Paláci vévodů z Bragançy a hradu Castelo de Guimarães a zpět do centra
13:15 – 14:10	Vyhrazený čas na oběd
14:10 -14:25	Cesta zpět na autobusové stanoviště ve městě Guimarães
14:35 – 15:00	Cesta do města Braga (6 EUR/osobu)
15:12 – 15:30	Cesta autobusem č. 2 od zastávky Conde Agrolongo III (300 metrů od autobusového stanoviště Braga) do stanice Bom Jesus, zastávka přímo pod schody svatyně (1,55 EUR/osobu)
15:30 – 16:30	Výstup po schodišti svatyně ke kostelu Bom Jesus s průvodcem, klidné tempo
16:30 – 17:30	Osobní volno

17:30 – 18:00	Prohlídka kostela Bom Jesus
18:10 – 18:40	Vyčkávání západu slunce
18:45 – 18:50	Cesta dolů ze svatyně lanovkou (1,50 EUR/osobu)
19:00 – 19:22	Cesta autobusem č. 2 ze zastávky Bom Jesus na zastávku Nova Estacao I, kde se nachází vlaková zastávka Braga (1,55 EUR/osobu)
20:01 – 20:40	Cesta vlakem z Bragy do Porta na zastávku Porto-Campanhã (3,25 EUR)
20:48 – 21:02	Cesta autobusem č. 400 (1,60 EUR/osobu) ze stanice Campanhã do stanice Batalha (80 metrů od hotelu) a konec denního programu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Veřejná doprava	23,05 EUR = 594 Kč
Vstupné	0 EUR
Ubytování	1 293 Kč
Celkem	1 887 Kč

Den 11. (6. 10. 2021)

Jedenáctý den hned po snídani účastníci zájezdu spolu s průvodcem vyrazí na nádraží Porto-São Bento, které je od hotelu vzdálené pouhých 350 metrů, a následně vlakem podél řeky Douro do města Peso da Régua, kam by podle jízdního řádu měli přijet kolem jedenácté hodiny dopolední. Ve městě pro účastníky bude přichystané ubytování na následující dvě noci v útulném rodinném hotelu hned vedle stejnojmenné vinice Quinta de Marrocos, kam je z nádraží dopraví předem domluvená taxi služba.

Ubytování bude připravené až v odpoledních hodinách, ale v hotelu je k dispozici úschovna zavazadel, tudíž ihned po příjezdu si účastníci uloží svá zavazadla a přesunou se na vinici, kde budou mít ihned po příjezdu zamlouvanou komentovanou ochutnávku místního portského vína s majitelem vinice. Po ochutnávce bude osobní volno vyhrazené pro oběd v místní hotelové restauraci a následný check-in v hotelu. Poté budou mít účastníci sraz s průvodcem před hotelem a přemístí se pěšky k přístavišti Régua Pier (přístaviště je vzdálené od hotelu asi 20 minut pěší chůzí podél řeky), kde mají domluvenou plavbu po řece Douro na výletní lodi, která vede přímo podél oblasti

Alto Douro. Plavba končí ve městě Pinhão, odkud se účastníci dopraví vlakem zpět do města Peso da Régua a následně opět využijí taxi služby k dopravě zpět do hotelu.

Denní itinerář

9:00	Sraz s průvodcem před hotelem a následný přesun na vlakovou zastávku Porto-São Bento
9:20 – 11:00	Cesta vlakem z Porta do města Peso da Régua (9,95 EUR/osobu)
11:00 – 11:15	Cesta z nádraží do hotelu Quinta de Marrocos s taxi službou (3,08 EUR za jedno taxi, které odveze maximálně 4 osoby, průměrná cena 1,03 EUR/osobu)
11:15 – 11:30	Uschování zavazadel a přesun k vinařství
11:30 – 13:00	Komentovaná ochutnávka vín s majitelem vinařství (20 EUR/osobu)
13:00 – 14:45	Osobní volno na oběd v hotelové restauraci a následný check-in
14:45 – 15:05	Přesun chůzí od hotelu k přístavišti Régua Pier
15:30 – 17:45	Plavba na lodi po řece Douro podél oblasti Alto Douro do města Pinhão (společnost Cruzeiros Douro, 27 EUR/osobu)
18:00 – 18:05	Cesta pěší chůzí na vlakové nádraží Pinhão
18:14 – 18:40	Cesta vlakem zpět do města Peso da Régua (2,85 EUR/osobu)
18:45 – 19:00	Návrat z nádraží do hotelu s taxi službou a konec denního programu (1,03 EUR/osobu)

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Veřejná doprava	14,86 EUR = 383 Kč
Denní aktivity	47 EUR = 1 212 Kč
Ubytování	1 216 Kč
Celkem	2 811 Kč

Den 12. (7. 10. 2021)

Hlavní program dvanáctého dne bude návštěva údolí Côa u města Vila Nova de Foz Côa, kde se nacházejí skalní rytiny z doby paleolitu a archeologické muzeum. Z důvodu špatného dopravního spojení veřejnou dopravou a také z časových důvodů bude na celý den pronajat vůz Volkswagen Sharan pro sedm osob od společnosti Europcar (s

pobočkou ve městě Peso da Régua). Průvodce v 9:00 převezme vůz a následně vyzvedne v hotelu klienty a společně pojedou do města Vila Nova de Foz Côa. Je pro ně na 11:15 rezervován okruh Canada do Inferno, díky kterému se účastníci dostanou přímo k 6 skalním rytinám. Okruh začíná přímo u muzea, kde účastníky vyzvedne terénní auto s místním průvodcem (mluvícím anglicky, český průvodce bude komentář místního průvodce překládat) a jede s nimi 5 kilometrů po silnici k původní výstavbě přehrady, kde posléze účastníci půjdou po prašné trase 400 metrů, podél které budou k vidění původní skalní rytiny a po komentované prohlídce pojedou zase auty zpět k muzeu. Tam budou mít k dispozici muzejní restauraci Restaurante Côa Museu, kde si dají oběd a poté navštíví se svým českým průvodcem archeologické muzeum Museu Côa. Po skončení prohlídky se autem vypraví opět zpět do hotelu Quinta de Marrocos. Kalkulace dopravy: cena za zapůjčení sedmimístného vozidla: 169,46 EUR; spotřeba konkrétního vozidla Volkswagen Sharan: 6,6l/100 km; průměrná cena paliva v Portugalsku: 1,58 EUR/1 litr; počet kilometrů trasy Peso da Régua – Vila Nova de Foz Côa – Peso da Régua: 171 km; celková cena 169,46 EUR, cena za osobu 31,21 EUR

Denní itinerář

9:15	Sraz s průvodcem před hotelem
9:20 – 11:00	Cesta autem k muzeu ve městě Vila Nova de Foz Côa
11:15 – 13:15	Prohlídka okruhu Canada do Inferno (16 EUR/osobu)
13:15 – 14:30	Osobní volno a oběd v muzejní restauraci Restaurante Côa Museu
14:30 – 16:00	Návštěva muzea (6 EUR/osobu)
16:00 – 17:40	Cesta zpět do hotelu Quinta de Marrocos a konec denního programu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Doprava	31,21 EUR = 805 Kč
Vstupné	22 EUR = 567 Kč
Ubytování	1 216 Kč
Celkem	2 588 Kč

Den 13. (8. 10. 2021)

Třináctý den je poslední den celého zájezdu, který je vyhrazen pouze na cestu zpět do České republiky. Účastníkům se doporučuje zabalit si svá zavazadla večer před odjezdem. V brzkých ranních hodinách proběhne odhlášení všech účastníků zájezdu a průvodce z hotelu, na recepci bude pro všechny zajištěn snídaňový balíček. Účastníky zájezdu i s průvodcem vyzvedne soukromá letištní dodávka společnosti PortoAirportTransfersTo s dostatečným úložným prostorem na zavazadla pro všech sedm osob, která všechny dopraví přímo na letiště v Portu. Cena za službu transferu za celou dodávku je 165 EUR, tudíž cena za osobu činí 27,5 EUR.

Let z města Porto zpět do Prahy bude s krátkým přestupem ve městě Lisabon. Na letišti v Praze se poté v příjezdové hale všichni účastníci s průvodcem rozloučí a zájezd bude oficiálně ukončen.

Denní itinerář

6:00 – 6:50	Doporučený čas pro odhlášení z hotelu
6:55	Sraz účastníků s průvodcem před hotelem
7:00 – 8:20	Cesta v letištní dodávce z města Peso da Régua na letiště Porto
8:20 – 10:30	Odbavení zavazadel, letištní kontrola, vstup na palubu letadla
11:00 – 12:00	Cesta z letiště Porto na letiště v Lisabonu podle leteckého řádu
12:00 – 14:00	Přestup na let do Prahy, oběd v jedné z místních restaurací či stánků
14:20 (GMT) – 18:35 (CET)	Let z letiště v Lisabonu do Prahy – Letiště Václava Havla
19:00	Rozloučení a ukončení zájezdu

Kalkulace nákladů denního programu za osobu

Doprava na letiště	27,5 EUR = 710 Kč
Letenky	2 884 Kč
Celkem	3 594 Kč

Celková kalkulace zájezdu

Název položky	Cena za osobu	Cena za celý zájezd (6 osob)
Doprava	10 539 Kč	63 234 Kč
Vstupné	4 781 Kč	28 686 Kč
Ostatní služby	1 212 Kč	7 272 Kč
Ubytování	12 297 Kč	73 782 Kč
Služby průvodce za celý pobyt	1 900 Kč	11 400 Kč
Celkem	30 729 Kč	184 374 Kč

Pozn.: Do položky Doprava je započtena veškerá doprava využita během zájezdu (letadlo, metro, autobusy, vlaky, zapůjčené vozidlo, letištní transfer a další), položka Ostatní služby zahrnuje položky jako je plavba lodí po řece Douro a ochutnávka vín.

Závěr

Tato bakalářská práce seznámila čtenáře s památkami UNESCO v Portugalsku jako turistickými destinacemi. Práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části byly nejprve vymezeny pojmy, které autorka v práci použila, dále informace o světové organizaci UNESCO, a poté následoval popis vybrané metody hodnocení turistického potenciálu a předpoklady pro zhodnocení dané destinace. Další kapitola seznámila čtenáře s obecnými informacemi o Portugalsku, a také s geografickými a kulturními tradicemi. Poté následuje krátká kapitola o rozčlenění Portugalska na regiony, na jejichž úrovni se hodnotil turistický potenciál portugalských památek zapsaných na seznam světového dědictví UNESCO. Následovalo sedm kapitol, kde každá kapitola představovala jeden region a v podkapitole každého regionu byla představena jednotlivá památka UNESCO, která se v daném regionu nachází.

V praktické části byl vytvořen návrh na konkrétní 13denní zájezd po téměř všech památkách UNESCO, které se nacházejí na pevninském Portugalsku, kde pouze jedna památka byla vynechána. Tento zájezd byl vytvořen speciálně pro milovníky historie a kultury. Pro každý den byl vytvořen detailní denní itinerář, který by poskytl potenciálním klientům velice detailní seznámení s památkami UNESCO. Pro každý den byla také vytvořena kalkulace denních nákladů. Tyto náklady byly v závěrečné tabulce sečteny, kde byla připočítána také cena za služby profesionálního průvodce a tato finální cena je spočítána na osobu a také za celý zájezd.

V práci čtenáři mohou zjistit, že Portugalsko je velice zajímavá turistická destinace a že každá památka zapsaná na seznam UNESCO je velice unikátní, ale všechny jsou spojené velice bohatou historií. Kromě nich se zde nachází také mnoho impozantních míst, ať už přírodních nebo architektonických, ale také je zde mnoho aktivit, které nenajdete jinde na světě.

Seznam zdrojů a použité literatury

Tištěné zdroje

- BEDNORZ, Achim a TOMAN, Rolf. *Baroko: architektura, plastika, malířství*. V Praze: Sloart, 1999. s. 116. ISBN 80-7209-179-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:488da9b0-466d-11e3-ac54-005056825209>
- BEDÜRFTIG, Friedemann. *1000 divů světa: poklady lidstva na pěti kontinentech*. Praha: Svojtka & Co., 2004. ISBN 80-7352-133-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b898ba00-1873-11e4-8f64-005056827e52>
- BEDÜRFTIG, Friedemann. *Divy světa: poklady lidstva*. Praha: Svojtka & Co., 2008. s. 98. ISBN 978-80-256-0233-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:dacb9ad0-92c4-11e5-be6a-001018b5eb5c>
- BINKOVÁ, Simona. *Portugalsko*. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-217-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:426af450-94e7-11e5-be6a-001018b5eb5c>
- BRUSCHKE, Gerhard. *Cesty snů po Evropě: fascinující průvodce*. Praha: Fortuna Print, c2006. ISBN 80-7321-248-X. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ca67d560-75ab-11e8-ad64-005056825209>
- DUNLOP, Fiona. *Portugalsko*. Druhé vydání. Přeložil Eva KADLECOVÁ. V Brně: CPress, 2019. Velký průvodce National Geographic (CPress). ISBN 978-80-264-2464-2.
- GLANCEY, Jonathan a CUSSANS, Thomas. *Architektura*. V Praze: Sloart, 2007. s. 325. ISBN 978-80-7209-960-3. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:34c4b340-9fc5-11e8-99aa-005056827e51>
- HOLEČEK, Milan. *Skvosty Evropy: velká kniha památek*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. s. 482,483. ISBN 978-80-7451-041-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:59581c60-fb33-11e7-816d-5ef3fc9bb22f>
- JÁČ, Ivan a Technická univerzita v Liberci. *Hospodářská geografie Evropské unie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006, s. 224. ISBN 80-7372-051-5. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:728e2f64-c227-4262-831c-0420bd1996ea>
- JEŽEWSKA, Grażyna. *100 nejkrásnějších měst světa*. Říčany u Prahy: JUNIOR, 2004. s. 37. ISBN 80-7267-153-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:44e60eb0-1555-11e6-bf2c-5ef3fc9bb22f>
- JÖCKLE, Clemens, Christopher KERSTJENS a Lothar ALTMANN. *Stavební slohy ve světové architektuře: přehled vývoje architektury od starověku do dneška*. Praha: Mladá fronta, 2005. ISBN 80-204-1305-7. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:30f00bb0-1ea3-11e7-9ceb-005056825209>
- JOHNSON, Hugh. *Příběh vína*. Praha: Sloart, 2008. ISBN 978-80-7391-063-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:9a056190-85cb-11e9-852b-005056827e51>

KLÍMA, Jan. *Dějiny Portugalska*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-903-4.

KVAPILOVÁ-PILZOVÁ, Jarmila, SITTA, Miroslav, ŠTĚPÁNEK, Pavel a LUDVÍK, Marcel. Portugalsko. Praha: Olympia, 1989. s. 27. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:9f6e83c0-c838-11e2-ada5-005056825209>

KWIATEK, Jerzy. *Evropa od A do Z: ilustrovaná encyklopedie*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2012. ISBN 978-80-7406-202-5. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:5bb0d6a0-758b-11e8-9690-005056827e51>

MARIOT, Peter a MÜLLEROVÁ, Veronika. *Zeměpis cestovního ruchu: učeb.podle dosavadních učeb.osnov pro stř.hotelové školy a pomaturitní stud. : Obor Cestovní ruch*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. ISBN 80-04-25965-0. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:23ed5ea0-0c85-11e4-90aa-005056825209>

NOVÁK, Zdeněk, NOVÁKOVÁ, Marcela a SOUKUPOVÁ, Barbora. *Portugalsko: Madeira ; Azory : průvodce do zahraničí*. Praha: Olympia, 1997. ISBN 80-7033-431-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:952ea200-d329-11e6-b3b6-005056825209>

SVOBODA, Jiří A., FROUZ, Martin a CLOTTE, Jean. *Počátky umění*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1925-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:376d0c40-db8b-11e7-bbbb-005056827e51>

SYMINGTON, Martin. *Portugalsko, Madeira a Azory*. Vyd. 3. V Praze: Ikar, 2005. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0543-4

VESER, Thomas a ČADSKÝ, Vladimír. *Kulturní poklady: kulturní památky a přírodní ráje pod záštitou UNESCO*. V Praze: Knižní klub, 1997. s. 251. ISBN 80-7176-515-5. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ce097d80-78cf-11e5-954e-5ef3fc9ae867>

ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1f151990-68b3-11e6-a9cc-005056825209>

Elektronické zdroje

Český statistický úřad | ČSÚ. *Základní pojmy a definice*. [online]. Copyright ©G [cit. 04.05.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20557193/921108m.pdf/b6571837-6a2e-4138-912c-59da6de43de4?version=1.0>

Evropský sociální fond v ČR. *Management kulturního cestovního ruchu*. [online]. Copyright © [cit. 29.04.2021]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/getfile10_1.pdf

O Fantasma da Estação de São Bento no Porto. Portal de Portugal [online]. Copyright © Copyright 2019 [cit. 22.04.2021]. Dostupné z: <https://portaldeportugal.com/fantasma-estacao-sao-bento/>

NPÚ | *Mezinárodní dokumenty – Úmluva a UNESCO* [online]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/mezinarodni-dokumenty>

UNESCO World Heritage Centre - World Heritage List Statistics. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © UNESCO World Heritage Centre 1992. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/stat/>

OSN Česká republika – *Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO* [online]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-ochrane-svetoveho-kulturniho-a-prirodniho-dedictvi-unesco.pdf>

PORDATA – Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-02-26] Dostupné z: <https://www.pordata.pt/DB/Municípios/Ambiente+de+Consulta/Tabela>

Statistics Portugal – Web Portal. [online]. Copyright © Instituto Nacional de Estatísticas. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_indicadores&contecto=pi&indOcorrCod=0008273&selTab=tab0

PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/DB/Municípios/Ambiente+de+Consulta/Tabela>

PORDATA – Quadro Resumo. PORDATA – Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/Municípios/Quadro+Resumo/Lisboa-252426>

PORDATA - What are NUTS?. PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/en/What+are+NUTS>

Estatísticas | Hóspedes 2010-2020. travelBI by Turismo de Portugal. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/en-us/Pages/PowerBI/guests.aspx>

Doprava a cestování v Portugalsku | Cestujlevne.com. Cestuj levně tam, kam tě srdce táhne – Cestujlevne.com [online]. Copyright © Cestujlevne.com. [cit. 2021-03-04] Dostupné z: <https://www.cestujlevne.com/pruvodce/portugalsko/doprav>

PORDATA - Quadro Resumo. PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/Municípios/Quadro+Resumo/Porto-252585>

New Rules For Airbnb in Porto | Portugal Property Guides. Property Guides - Overseas Property Buying Resource [online]. Copyright © Copyright 2021 Property Guides. All Rights Reserved. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z:

<https://www.propertyguides.com/portugal/news/new-rules-come-in-around-airbnb-rentals/>

VISIT PORTUGAL. *Mosteiro da Serra do Pilar* | www.visitportugal.com. [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://www.visitportugal.com/en/content/mosteiro-da-serra-do-pilar>

Historic Centre of Oporto, Luiz I Bridge and Monastery of Serra do Pilar - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © M. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/755/>

Historic Centre of Guimarães - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 2021-03-16] Copyright © M. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1031/>

Potřeby pro vína.cz | *V čem je tak proslulé portské víno*. (článek, 2015) [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.potreby-pro-vina.cz/v-čem-je-tak-proslule-portske-vino-vyberte-si-pouze-kvalitni-portske!-a-30.html>

Alto Douro Wine Region – UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1046/>

The Bom Jesus Sanctuary of Braga declared World Heritage – Confraria do Bom Jesus do Monte. Confraria do Bom Jesus do Monte – Bom Jesus do Monte [online]. Copyright © 2021. [cit. 2021-03-04] Dostupné z: <https://bomjesus.pt/the-bom-jesus-sanctuary-of-braga-declared-world-heritage/?lang=en>

Foz Coa UNESCO World Heritage Site Portugal. Portugal Accommodation Manor Houses Villas cottages Pousadas Hotels [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <http://www.manorhouses.com/unesco/whfozc.html>

Prehistoric Rock Art Sites in the Côa Valley and Siega Verde - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/list/866>

Directorate General for Cultural Heritage | *Prehistoric Rock Art Sites in the Côa Valley and Siega Verde*. [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <http://www.patrimoniocultural.gov.pt/en/patrimonio/patrimonio-mundial/portugal/sitios-pre-historicos-de-arte-rupestre-do-vale-do-rio-coa-e-de-siega-verde/>

Monasteries Route - Monastery of Batalha. [online]. [cit. 2021-04-02] Dostupné z: http://www.mosteirobatalha.gov.pt/en/index.php?s=white&pid=163&identificador=bt51_en

VISIT | *Biblioteca Joanina*. VISIT | Universidade de Coimbra [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <http://visituc.uc.pt/biblioteca/>

University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List. *University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List* [online]. [cit. 2021-03-20] Dostupné z: <http://worldheritage.uc.pt/nucleus/>

University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List. *University of Coimbra Alta and Sofia — World Heritage List* [online]. [cit. 2021-03-20] Dostupné z: <http://worldheritage.uc.pt/>

DGPC | *University of Coimbra – Alta and Sofia*. [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <http://www.patrimoniocultural.gov.pt/en/patrimonio/patrimonio-mundial/portugal/universidade-de-coimbra-alta-e-sofia/>

A unique academic experience - Information for International Applicants - University of Coimbra. Universidade de Coimbra [online]. Copyright © 2021 [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.uc.pt/international-applicants/estudar-viver-coimbra/experiencia-unica>

Câmara Municipal de Coimbra | *Festa das Latas (Can Festival)* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.cm-coimbra.pt/en/areas/visit/ver-e-fazer/festas-feiras-e-romarias/festa-das-latas>

Monastery of Batalha - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-03-18] Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/264/>

Monastery of Batalha | *A Condensed History* [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: http://www.mosteirobatalha.gov.pt/en/index.php?s=white&pid=172&identificador=bt121_en

Monastery of Alcobaça - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/505/>

Convent of Christ in Tomar - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/265/>

COSTA de PRATA, The best part of Portugal | *Tomar*. [online]. Copyright © 2011. [cit. 2021-04-13] Dostupné z: <https://costadeprata.info/en/beautiful-cities-at-the-silver-coast/tomar>

Age classes by gender Region ALENTEJO, old-age index and average age of residents. [online]. Copyright © 2021 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://ugeo.urbistat.com/AdminStat/en/pt/demografia/eta/alentejo/18/2>

Estatísticas | Hóspedes 2010-2020. travelBI by Turismo de Portugal. [online]. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/en-us/Pages/PowerBI/guests.aspx>

Historic Centre of Évora - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © José Emilio Guerreiro. [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/361/>

Turismo Militar - Associação. [online]. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://www.turismomilitar.pt/index.php?lang=pt&s=diretorio&pid=2&title=associacao>

Garrison Border Town of Elvas and its Fortifications - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Municipality of Elvas. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1367/>

Visit Elvas, "Queen of the Border" | Unesco's Alentejo near Spain. Guia de viagem Évora e Alentejo - Turismo no Sul de Portugal [online]. Copyright © 2014. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://www.visitevora.net/en/elvas/>

PORDATA – Quadro Resumo. Área Metropolitana de Lisboa (NUTS II). PORDATA – Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: [https://www.pordata.pt/Municipios/Quadro+Resumo/Area+Metropolitana+de+Lisboa+\(NUTS+II\)-252427](https://www.pordata.pt/Municipios/Quadro+Resumo/Area+Metropolitana+de+Lisboa+(NUTS+II)-252427)

KLÖCKER, Harald. *Lisabon*. Praha: Jan Vašut, 2001. ISBN 80-7236-217-8. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e263ea60-bc60-11e6-b04d-005056825209>

TML MOBILIDADE – *Descontos VIVA* [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://www.tmlmobilidade.pt/pt/homepage/descontos-viva.aspx>

PORDATA - *Quadro Resumo. Lisboa*. PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa [online]. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/Municipios/Quadro+Resumo/Lisboa-252426>

PORDATA - Estatísticas, gráficos e indicadores de Municípios, Portugal e Europa - *Museus: total de visitantes, visitantes escolares e estrangeiros em Lisboa*. [online]. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.pordata.pt/DB/Municipios/Ambiente+de+Consulta/Tabela/5822141>

Início | Pastéis de Belém. *Início | Pastéis de Belém* [online]. Copyright © PASTÉIS DE BELÉM. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://pasteisdebelem.pt>

INE: 20 milhões de pessoas visitaram os museus, palácios e monumentos portugueses - pporto.pt. PPortodosMuseus - Cultura, Património, Museus e Indústrias Criativas - pporto.pt [online]. Copyright © PPortodosMuseus [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.pportodosmuseus.pt/2020/12/15/ine-os-cinco-monumentos-museus-e-palacios-mais-visitados-em-portugal-em-2019/>

Palácio Nacional de Mafra - Knoow. Enciclopédia Temática - Knoow - Knoow [online]. Copyright © 2015. All Rights Reserved. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <https://knoow.net/terraselocais/locaisdeportugal/palacio-nacional-mafra/>

PN MAFRA | *Palácio Nacional de Mafra*. [online]. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <http://www.palaciomafra.gov.pt/en-GB/Default.aspx>

PARQUES de SINTRA - Lista de Parques e Monumentos de Sintra. [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.parquesdesintra.pt/en/parks-monuments/>

Park of Monserrate | European Route of Historic Gardens. European Route of Historic Gardens | Historic Gardens of Europe [online]. Copyright © 2017. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://europeanhistoricgardens.eu/en/portfolio-item/park-of-monserrate/>

Cultural Landscape of Sintra - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © Fiona Starr. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/723>

Estudo Estatístico sobre Turismo em Sintra – Sintrenses com Marco Almeida. Sintrenses com Marco Almeida – Sintrenses com Marco Almeida [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.marcoalmeida.net/estudo-estatistico-sobre-turismo-em-sintra/>

The 2 Reasons why Madeira Airport is so Dangerous - Roots Travler. Roots Travler - Find answers about your next destination [online]. Copyright © 2019. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://rootstravler.com/madeira-airport-dangerous/>

Skrytá nádhera s částečným zákazem vstupu: Vavřínový les na ostrově Madeira | Cestovinky. Zajímavá místa na Cestovinky.cz - Váš průvodce při cestování [online]. [cit. 2021-03-18]. Copyright © Cestovinky.cz. Dostupné z: <https://www.cestovinky.cz/clanek/skryta-nadhera-s-castecnym-zakazem-vstupu-vavrinovy-les-na-ostrove-madeira>

Poloha Angra do Heroísmo, části, historie a zajímavosti. Portugalsko-Web.cz - Portugalsko jako na dlani [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.portugalsko-web.cz/clanky/angra-do-heroismo>

Landscape of the Pico Island Vineyard Culture - UNESCO World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. Copyright © UNESCO World Heritage Centre 1992. [cit. 2021-03-18] Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1117/>

Turistický průvodce po Algarve. Europe Hotel and Destination Travel Guide [online]. Copyright © Copyright 2009. [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.portugal-live.com/cz/portugal/algarve/index.html>

Turismo em Portugal | 2019. [online]. [cit. 2021-04-20] Dostupné z: <https://travelbi.turismodeportugal.pt/pt-pt/Paginas/turismo-em-portugal-2019.aspx>

Satelitní účet cestovního ruchu | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, December 2020. (2020) [online]. UNWTO World Tourism Barometer, 18(7). [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://doi.org/10.18111/wtobarometereng.2020.18.1.7>

Comissão Europeia espera “retoma significativa” do turismo no verão. Setor mostra-se cauteloso – ECO. ECO – Economia Online [online]. Copyright © Copyright ECO 2021 Swipe News, SA. Todos os Direitos Reservados [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://eco.sapo.pt/2021/02/12/comissao-europeia-espera-retoma-significativa-do-turismo-no-verao-setor-mostra-se-cauteloso/>

Filmové zdroje

Putování za vínem: Porto, Douro — Česká televize. [online]. Copyright © Česká televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1053034673-putovani-za-vinem-ii/203327273180011-porto-douro>

Svět z ptáčích perspektivy: Portugalsko, pestrá mozaika barev [film]. Režie Xavier Lefebvre. Francie, 2013. Dostupné z: https://youtu.be/Xs_gNHSGxyg

Seznam obrázků

Obrázek 1: Azulejos v nádražní budově São Bento v Portu.	12
Obrázek 2: Portugalská gitara typická pro fado.	13
Obrázek 3: Regiony Portugalska podle systému NUTS II.	20
Obrázek 4: Trasa autobusu č. 434.	71
Obrázek 5: Trasa prohlídky města Porto.	78